

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní
a pedagogická ■

VLIV SPORTOVNÍ VOLNO ČASOVÉ AKTIVITY NA RODINU.

Bakalářská práce

Studijní program: B7505 – Vychovatelství
Studijní obor: 7505R004 – Pedagogika volného času
Autor práce: **Hana Škramovská**
Vedoucí práce: Mgr. Tibor Slažanský, Ph.D.

TECHNICAL UNIVERSITY OF LIBEREC
Faculty of Science, Humanities
and Education

INFLUENCE OF LEISURE TIME SPORTS ACTIVITIES ON FAMILY

Bachelor thesis

Study programme: B7505 – Education in Leisure Time
Study branch: 7505R004 – Education in Leisure Time
Author: **Hana Škramovská**
Supervisor: Mgr. Tibor Slažanský, Ph.D.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Hana Škramovská
Osobní číslo: P10000914
Studijní program: B7505 Vychovatelství
Studijní obor: Pedagogika volného času
Název tématu: Vliv sportovní volno časové aktivity na rodinu.
Zadávající katedra: Katedra pedagogiky a psychologie

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl:

Na základě zjištění vlivu sportovní volno časové aktivity dětí na jejich rodinu, stanovit přiměřenou sportovní náplň dítěte.

Metody:

obsahová analýza textových a obrazových materiálů
dotazník
rozhovor

Požadavky:

analýza pramenů k problematice rodiny a volného času.
výzkumné šetření u vybrané sportovní skupiny Florbalu.
návrh přiměřené sportovní náplně.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

SOBOTKOVÁ, Irena. Psychologie rodiny. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001, 176 s. ISBN 80-7178-559-8.

HOFBAUER, Břetislav. Děti, mládež a volný čas. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 173 s. ISBN 80-7178-927-5.

VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2005, 467 s. ISBN 80-246-0956-8.

PERIČ, Tomáš. Sportovní příprava dětí. 2., dopl. vyd. Praha: Grada, 2008, 192 s. ISBN 978-80-247-2643-4.

KARCZMARCZYK, Roman. Florbal: učebnice (nejen) pro trenéry. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2006, 96 s. ISBN 80-251-1271-3.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Tibor Slažanský, Ph.D.

Katedra pedagogiky a psychologie

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2012**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2013**

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.

děkan

L.S.

doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D.

vedoucí katedry

V Liberci dne 30. dubna 2012

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat Mgr. Tiboru Slažanskému, Ph.D., vedoucímu mé bakalářské práce za odborné vedení, jeho čas a věcné připomínky, které věnoval mé práci.

Anotace v českém jazyce

Předmětem této bakalářské práce je popsání vlivu sportovních volnočasových aktivit dětí na rodinu a následné stanovení přiměřené sportovní náplně dítěte.

Teoretická část definuje pojmy jako volný čas, jeho hlavní formy, charakterizuje funkce volného času a jaký význam má volný čas ve společnosti, seznamuje s jeho vývojem v českých zemích. Zabývá se sportem jako volnočasovou aktivitou pro děti. Vymezuje pojem rodina, její funkce a poruchy v rodině. Seznamuje nás s florbalem jako volnočasovou aktivitou. Podává informace o klubu AC Sparta florbal.

Praktická část se zabývá vyhodnocením výsledků výzkumu, který probíhal formou dotazníků, kdy bylo dotazováno 64 respondentů, z nichž 42 odpovědělo. Rozebírá výsledky jednotlivých 29 otázek v dotazníku. V závěru praktické části je její shrnutí a návrh aktivit.

Klíčová slova:

Čas, volnočasové aktivity, volný čas, rodina, děti, sport, florbal

Annotation in English

Subject of this thesis is to describe the influence of sports leisure activities of children on family and after that determination of adequate sports fillings child.

The teoretical part defines terms such as leisure time, his main forms, characterizes the fiction of leisure time a the importace of leisure in the society, its development in the Czech republic. It deals with sports, child and sports in free time. Its defines terms as family, its functions and disorders in the family. It acquaints us with florball as leisure activity. It provides us information about club AC Sparta florbal.

The practical part deals with evaluation of the results of research that was going on as questionnaire, which were interviewed 64 people, 42 of them were answered. It analyzes the results of each 29 questions in the questionnaire. In the end of the practical part is a summary and proposal activitos.

Key words: Time, leisure activities, leisure time, family, child, sport, floorball

Obsah

Obsah.....	8
Seznam tabulek	9
Seznam zkratek a symbolů.....	10
1 Úvod.....	11
2 Volný čas.....	12
3 Sport.....	19
4 Děti a sport ve volném čase.....	20
5 Rodina.....	22
7 Rodina a volný čas.....	24
8 Shrnutí.....	27
9 Florbal jako volnočasová aktivita.....	28
10 Vyhodnocení dotazníku	30
11 Shrnutí výzkumné části.....	49
12 Návrh sportovní náplně.....	50
13 Seznam literatury.....	53

Seznam tabulek

Tabulka 1 Výsledky k otázce č. 1.....	31
Tabulka 2 Výsledky k otázce č. 2.....	32
Tabulka 3 Výsledky k otázce č. 3.....	32
Tabulka 4 Výsledky k otázce č. 4.....	33
Tabulka 5 Výsledky k otázce č. 5.....	33
Tabulka 6 Výsledky k otázce č. 6.....	35
Tabulka 7 Výsledky k otázce č. 7.....	36
Tabulka 8 Výsledky k otázce č. 8.....	37
Tabulka 9 Výsledky k otázce č. 9.....	37
Tabulka 10 Výsledky k otázce č. 10.....	38
Tabulka 11 Výsledky k otázce č. 11.....	38
Tabulka 12 Výsledky k otázce č. 12.....	39
Tabulka 13 Výsledky k otázce č. 13.....	40
Tabulka 14 Výsledky k otázce č. 14.....	40
Tabulka 15 Výsledky k otázce č. 15.....	41
Tabulka 16 Výsledky k otázce č. 16.....	42
Tabulka 17 Výsledky k otázce č. 17.....	43
Tabulka 18 Výsledky k otázce č. 18.....	44
Tabulka 19 Výsledky k otázce č. 19.....	44
Tabulka 20 Výsledky k otázce č. 20.....	45
Tabulka 21 Výsledky k otázce č. 21.....	46
Tabulka 22 Výsledky k otázce č. 22.....	46
Tabulka 23 Výsledky k otázce č. 23.....	47
Tabulka 24 Výsledky k otázce č. 24.....	48
Tabulka 25 Výsledky k otázce č. 25.....	48
Tabulka 26 Výsledky k otázce č. 26.....	50
Tabulka 27 Výsledky k otázce č. 27.....	50
Tabulka 28 Výsledky k otázce č. 28.....	51
Tabulka 29 Výsledky k otázce č. 29.....	52

Seznam zkratek a symbolů

YMCA -- Young Mens Christian Association - křesťanské sdružení mladých mužů -
Junge Männer Christliche Organisation

1 Úvod

Dnešní společnost klade velký důraz na trávení volného času. Podle toho, jak jedinec tráví svůj volný čas, je hodnocena kvalita jeho života. Určité volnočasové aktivity vyjadřují životní styl či určitou prestiž.

Rozvoj společnosti je faktorem, který ovlivňuje druhy a náplně trávení volného času dětí a mládeže. Čím je společnost vyspělejší, tím je závislost na volnočasových aktivitách vyšší. V praktickém životě jsou tak funkce volnočasové výchovy zaměřeny zejména na odstranění jednotvárnosti využívání volného času a jsou prováděny formou aktivních volnočasových aktivit.

V současnosti je na výběr velké množství volnočasových aktivit pro děti a mládež, které rozšiřují pohybové, umělecké či znalostní dovednosti.

Pro svoji bakalářskou práci jsem si zvolila téma *vliv sportovní volnočasové aktivity dětí na rodinu*. Zamýšlím se zde jak nad problematikou sportovní náplně dětí a mládeže, tak nad dalším důležitým faktorem této problematiky, kterým je vztah rodičů k volnému času jejich dětí.

Cílem mojí práce je na základě zjištění vlivu sportovní aktivity dětí na jejich rodinu stanovit možnou sportovní volnočasovou náplň dítěte.

Výzkum, který je proveden u poměrně mladého sportu sportovního klubu AC Sparta Praha, je obsažen ve druhé části práce. Téma tohoto výzkumu je zaměřeno převážně na rodiče hráčů ze dvou hráčských kategorií. Závěr tvoří interpretace získaných dat.

Myšlenkou předložené práce je přispět k poznání, jak stanovit přiměřenou sportovní náplň dětí a mládeže.

2 Volný čas

Těžko budeme hledat jednoznačnou odpověď na otázku: „Co je to vlastně volný čas?“ Nedá se na ni totiž odpovědět jednoznačně, neboť nenalezneme definici, která by obsáhla veškerý obsah tohoto výrazu. Čas je veličinou, která je spjata s celým životem člověka. *„Lidé jsou zvyklí vnímat a hodnotit události ve společenském dění, ale i své vlastní aktivity, své zážitky a svůj život téměř vždycky ve spojitosti s časem, v určitém časovém horizontu. Čas lidé podřizují své konání, dokonce mnozí žijí pod neustálým časovým tlakem, mají pocit časového stresu. Mnohdy namísto, aby ovládali svůj čas, čas ovládá je“* (Pelánek, 2008).

Tato uvedená citace se mi jeví jako přímo cílená na dnešní dobu silně ovlivněnou zrychlováním vývoje a stále sílícím každodenním pohybem lidí ve více sférách a oblastech života. Jednotlivé dny jsou rozděleny na určité časové úseky, kdy se člověk věnuje povinnostem, ve většině případů spojených s jeho prací a dále je zde doba, se kterou může svobodně nakládat a využívat ji. Tato doba je označována jako volný čas. Volný čas se dostal do popředí zájmu nejrůznějších vědních oborů jako kupříkladu psychologie, sociologie, pedagogiky či pedagogiky volného času. Právě hojnost možných hodnocení ukazuje na širokou škálu tohoto pojmu.

Sama problematika volného času nabízí více způsobů pohledu na něj a na to, jak volný čas definovat. Francouzský sociolog Durkheim (Sak, 2000) vidí pojetí volného času lidmi jako součást rytmu sociálního života. Sociolog Sak pak definuje volný čas takto: *„Volný čas jedinců a v úhrnu volný čas společnosti, představuje duchovní bohatství společnosti a její významnou systémovou charakteristiku. Volný čas ve svém rozsahu a obsahu je systémově provázán s daným typem společnosti, kterému odpovídají určité hodnoty, instituce vzorce chování a sociální mechanismy spojené s naplňováním volného času.“* (Sak, 2000, str. 52).

Irena Slepíčková (2005, str. 9) definuje volný čas takto: *„Volný čas lze v souhrnu definovat jako dobu, časový prostor, v němž jedinec nemá žádné povinnosti vůči sobě ani druhým lidem a v němž se pouze na základě svého vlastního svobodného rozhodnutí věnuje vybraným činnostem. Tyto činnosti ho baví, přinášejí mu radost a uspokojení a nejsou zdrojem trvalých obav či pocitů úzkosti.“*

Irena Slepíčková má podobný pohled jako Břetislav Hofbauer (2004, str. 13): *“ Volný čas je čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život.“*

Moderní novodobé společnosti slouží jako měřítko pro čas většinou den, případně týden či rok a základní cyklus je vnímán jako spojení „práce - nákup – spotřeba“, čemuž v minulosti význam dáván nebyl. Čas byl v minulosti spíše vázán na střídání ročních období nebo na vegetační době.

Volný čas je tedy doba, se kterou člověk svobodně disponuje, nevykonává žádné činnosti pod tíhou závazků vycházejících z jeho sociálních rolí. Lze ho tedy charakterizovat jako dobu, do které jedinec vstupuje s očekáváním příjemných zážitků na základě svobodné volby (Čáp, 1993).

2.1 Hlavními formami volného času jsou:

- Odpočinek – regenerace pracovní síly.
- Rozvoj osobnosti – vytváření kultury.
- Regenerace duševní síly.

Německý volnočasový pedagog Horst W. Opaschowski (Pedagogika volného času) ve své studii tyto hlavní funkce rozvinul a za základní tedy považuje:

- Rekreaci – uvolnění a zotavení.
- Kompenzaci – odstranění zklamání a frustrace.
- Výchovu a další vzdělávání – svobodné sociální učení.
- Kontemplaci – hledání smyslu života.
- Participaci – podílení se na vývoji společnosti.
- Integraci – stabilizace života rodiny.
- Enkulturaci – proces učení se jedince žít ve společnosti a její kultuře

(Hofbauer, 2004).

2.2 Volný čas a jeho funkce

V této části se zaměřuji na funkce a úkoly volného času. Podle Slepíčkové (2005) a Hofbaera (2004) volný čas plní ve společnosti mnoho funkcí a úkolů. Nejčastěji se setkáváme s názorem, že volný čas by se měl zaměřovat na správnou funkci sociálního života člověka a zároveň mu dávat prostor pro jeho tvůrčí vyjádření.

Úkolem volného času je i vytváření prostoru pro relaxaci a regeneraci s výslednou kompenzací jednostranného zatížení jedince. Dalším důležitým úkolem je také hledání a vytvoření prostoru pro čerpání nových informací a tím zvyšování a usnadňování orientace ve společnosti.

V souvislosti se společenským významem a nástupem industrializace a kapitalismu počátkem XIX. století se začíná prohlubovat instrumentální úloha volného času. V té době se začíná lépe organizovat práce, je stanovena její pevná struktura a společnost se začíná více věnovat volnému času. Prostřednictvím těchto aspektů začal mít pracující člověk více volného času pro sebe a tím získal možnost regenerace organismu, mohl lépe pečovat o své zdraví a tak vytvářet a odvádět kvalitnější práci. Důležitou instrumentální funkci v tomto období začala hrát branná povinnost a sport.

Humanizační funkce volného času má prvpočátek již ve starověkém Řecku. Zde jsou zásadní aktivity uplatňující se v procesu socializace a výchovy. Ty pak přispívají ke vzdělání a rozvoji osobnosti člověka. Člověk tyto aktivity přebírá ze svého okolí a tak čerpá další zkušenosti a dovednosti. Zde si také osvojuje konkrétní sociální normy a hodnoty a učí se různým sociálním rolím. Tímto způsobem se mimo jiné uchovává a přenáší kulturní dědictví a to skrze lidové tradice, zvyky či slavnosti.

Neméně důležitou úlohu má volný čas ve funkci zábavní. Tato funkce je ve většině případů považována za funkci hlavní. Je zde mnoho prostoru pro realizaci vlastních zájmů a z toho plynoucí odložení povinností. Člověk zde naplňuje svoje potřeby a přání, jež mu umožní prožít příjemné chvíle s pocitem radosti a zábavy. Jsou zde však i určitá rizika a negativní tendence, ke kterým se Slepíčková vyjadřuje: (2005, str. 22) „Zde je třeba však připomenout některé negativní tendence v trávení volného času typické pro současnou dobu. Odvíjí se od konzumního způsobu života spojeného s vyhledáváním (a často velmi agresivní nabídkou) pasivních, netvořivých forem zábavy, hedonismem a subjektivismem.“

Právě ve spojitosti s hedonismem souvisí negativní stránka zábavné funkce volného času. Člověk se v dnešní době začal více věnovat požitkářství a netvořivým formám zábavy.

2.3 Význam volného času ve společnosti

Směry určující význam volného času jsou především dány vyspělostí a vztahy společenského prostředí. Dalším důležitým faktorem je její aktivní stav související s životní úrovní a národnostní příslušností. Nemalý vliv mají také sociodemografické činitele, ke kterým patří porodnost, úmrtnost, migrace apod. Jsou zde však i faktory psychologické a fyziologické. Mezi ty řadíme pohlaví, věk, zdravotní stav a mezilidské vztahy.

Význam volného času je specifikován hledisky:

Podle Pedagogiky volného času autorky Jiřiny Pávkové (2002) lze popsat specifická hlediska významu volného času:

- Pedagogicko-psychologickými - při volnočasových aktivitách je nutno počítat s jedinečností jedinců a přizpůsobit aktivity jejich věku. Je důležité rozpoznat, jakou měrou přispívají volnočasové aktivity k uspokojování jejich psychologických a biologických potřeb. Proto musíme klást důraz na pedagogické působení tak, aby rozvíjelo aktivity dětí a mládeže a nabízelo jim prostor pro seberealizaci a poskytovalo jim i určitý pocit jistoty a bezpečí.
- Zdravotně-hygienickým - ke sledovaným faktorům patří hygiena prostředí a sociálních vztahů v okolí jedince, rozvržení denního režimu a tím i pozorování jeho výkonu během dne. Tyto hygienické podmínky pro dané oblasti volného času jsou určovány státem v podobě příslušných zákonů.
- Politickým - z tohoto hlediska je nejvíce směrodatné, jakou měrou zasahuje stát do volného času obyvatelstva. Podíl státu na volnočasových aktivitách dětí a mládeže by měl spočívat ve financování a tvorbě volnočasových zařízení, vytváření vhodných podmínek a kladných postojů dospělých k dětským volnočasovým aktivitám. Stát by tedy neměl svými aktivitami ovlivňovat a zasahovat do volného času dětí a mládeže.
- Ekonomickým - zde hraje největší roli výše finančních prostředků vložená společností do zařízení pro volný čas a jejich možná návratnost. Průmysl volného času se stal nejsilnějším odvětvím světového hospodářství, neboť obyvatelé vyspělých zemí vynakládají až třetinu svých příjmů na volný čas a činnosti spjaté s ním od zábavního průmyslu, přes cestování, sport a s tím související nákup vybavení.
- Sociálně psychologickým a sociologickým - měřítkem tohoto hlediska je způsob činnosti, utváření mezilidských vztahů a napomáhání jejich rozvíjení ve volném čase. Nejdůležitějším a také nejvýznamnějším činitelem je z tohoto hlediska rodina.

V rodině dochází k prvotní výchově a k osvojení si pozitivních, ale i negativních vzorů chování. V případě nefunkčnosti rodiny částečně toto nahrazují školy či výchovná zařízení. *Velký sociální vliv na člověka je působení sdělovacích prostředků, které se staly nedílnou součástí života a volného času, a to jak jeho pozitivní tak i negativní.* (Pávková, 2002).

2.4 Historie volného času v českých zemích

Podle Hofbauera (2008) se tematikou využití volného času sice jen okrajově zabýval již Jan Amos Komenský. Většího rozmachu však zaznamenalo využívání volného času až v době osvícenské, kdy se osvícenci snažili zbavit vlivu církve a zakládali učené společnosti a kroužky - to vše na konci XVIII. století.

Po necelých sto letech (1862) byl založen Sokol pražský, následně (1889) byla ustanovena Česká obec sokolská. Jednalo se o tělocvičnou jednotu, i když z počátku byla jeho činnost zaměřena na pobyt v přírodě. Další Sokolu podobná organizace vznikla na počátku XX. století (1909) pod názvem Orel.

V roce 1912 byla v Čechách založena organizace Woodcraft a o dva roky později (1914) spolek Junák, založený na principu anglického Scoutingu. Woodcraft byl v roce 1924 přejmenován na Českou Ligu lesní moudrosti. Pod vlivem západoevropského modelu vzniká v roce 1920 organizace YMCA (Young Mens Christian association) zaměřená zejména na vysokoškolskou mládež a armádu.

Se založením internátů a hřišť souvisí uvedení Salesiánů do českých zemí roku 1927 na Slovensku pak od roku 1925. Dodnes je v pražských Kobylisích Salesiánské divadlo, Salesiáni mají nakladatelství, vyšší odbornou školu Jabok a také se podílejí na vysílání televizní stanice Noe.

Dalším specifikem, které se neobjevilo jinde než v našich zemích a vzniklo spontánně, byl tramping. Později si tramping získal znaky, které jsou spíše typické pro organizované aktivity.

V období II. světové války byly omezeny a postupně zakázány ze strany německého protektorátu všechny organizace. Po válce se objevovaly hlasy pro sjednocení organizací, což vedlo k vytvoření Československého tělovýchovného svazu v roce 1946.

„V prvních letech po druhé světové válce, v době obnovy a rozvoje naší země a výchovného systému, se u nás podobně jako v dalších středo a východoevropských zemích, uplatnila koncepce mimo třídní výchovy, tedy výchovného působení uskutečňovaného školou mimo povinný vyučovací proces, navazující na působení pedagogů předmnichovské republiky (např. Dětské farmy Eduarda Štorcha).“ (Hofbauer, 2008, str. 33).

Zlomem se stal rok 1948. Postupně byly zrušeny organizace Woodcraft, YMCA, YWCA (Young Womens Christian Association) a roku 1949 nastupuje Pionýrská organizace nahrazující hnutí Junák. Sokol ukončuje činnost v roce 1951 jako protest proti sloučení všech tělovýchovných organizací právě pod Sokol.

Krátkodobý pozitivní vývoj pro znovuoobnovení činnosti zakázaných nebo zrušených organizací přineslo pražské jaro roku 1968. Činnost tehdy obnovuje Junák a vznikají další nové organizace, kupříkladu Česká tábornická unie a jiné.

Období normalizace však prosazuje centrálně řízený (dozorovaný) přístup a tak veškerá činnost organizací připadá pod nově ustanovený Svaz Socialistické Mládeže (SSM) u studujících, pro děti školou povinné je zde Pionýrská organizace (PO) a pro nejmenší školáky pak Jiskra.

Stockholmská konference OSN (Organizace Spojených Národů) roku 1972 vyhlásila následující rok 1973 za světový rok životního prostředí, čímž dala podnět ke vzniku hnutí Brontosaurus (1974) a to za přispění ČSAV (Československá Akademie Věd), ústředního domu Pionýrů a redakce časopisu Mladý svět. Tato organizace si zachovala existenci až do dnešní doby a v roce 2014 oslaví 40. výročí svého založení.

2.5 Shrnutí - význam volného času

Významnou věcí ve využívání volného času se stává formování osobnosti, poznávání různých druhů činností a oblastí života. Stejně tak volný čas přispívá ke kompenzaci povinností, jakými jsou učení či práce. Je to tedy doba, která není vyplněna povinnostmi, ale naopak přináší možnost volby činnosti přinášející uspokojení a uvolnění. Je ukazatelem životního stylu, hodnotové orientace, míry aktivity. Vede k poznání forem účasti na životě, formování dovedností a týmové práce. Upevňuje jak tělesné, tak i duševní zdraví. Základy výchovy volnočasové aktivity jsou samostatnost, dobrovolnost a aktivita.

Volný čas musí být smysluplně realizován a mít hodnotnou, pozitivní a vyhovující náplň.

3 Sport

K této kapitole jsem čerpala informace z knihy *Malé dějiny sportu aneb o sportu našich předků* od autora Jiřího Sommera (2003), kterého i v jejím závěru cituji.

Sport je znám již od počátku lidstva jako činnost, která je přirozená a nenásilná. Vyvinul se však nejspíše z výcviku armád. Ve starověku je největším mezníkem Řecko. V roce 1892 vystupuje na slavnostním zasedání v pařížské Sorbonně devětatdvacetiletý francouzský aristokrat Pierre de Coubertin. Tento pedagog, historik a vášnivý milovník sportu přichází s myšlenkou obnovit zašlou tradici antických olympijských her v celosvětovém měřítku. Mezi třinácti zakládajícími členy nechyběl ani PhDr. Jiří Guth. Na konec kongresu byl odsouhlasen čtyřletý cyklus konání her a bylo přijato olympijské heslo „Citius, Altius, Fortius,“ (rychleji, výše, silněji), dále byl také založen Mezinárodní olympijský výbor. Jen jediná věc se baronu de Coubertinovi nepodařila prosadit a to, místo konání her v Paříži. První novodobé olympijské hry byly v Aténách za krásného slunečného jarního dne zahájeny 6. dubna 1896.

Disportare je latinským slovem přeložitelným jako rozptylovat nebo bavit se. Z toho pak můžeme odvodit původem anglické slovo sport. Právě v Anglii se stal sport součástí výchovy mladých gentlemanů v XIX. století. Sportem rozumíme veškeré formy tělesné činnosti buď organizované, nebo individuální, které mají za cíl zdokonalení nebo projevení tělesné a psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních.

Po první světové válce zaznamenává sport velký rozmach v podobě zakládání sportovních klubů a organizací.

Po druhé světové válce se začalo hledět více na výkon a prestiž klubů a začala se silněji projevovat profesionalizace.

Šedesátá léta XX. století zaznamenala v důsledku větších aktivit v pracovním procesu i pokles sportovní zdatnosti a nárůst civilizačních chorob. To vyústilo k propagaci a založení hnutí fitness v USA s cílem zapojit do něho co nejvíce lidí a podporovat tak jejich fyzickou aktivitu.

V dnešní době jsou dva základní přístupy k pojetí sportu. První pojetí je charakteristické pro severní Ameriku, kde je sport spojen nejvíce se sportem vrcholovým, tedy profesionálním a je zde kladen důraz na výkon. Druhý přístup (anglický) je liberálnější a sport je v něm nejen výkonnostní, ale je zde brán také jako forma rekreace, zábavy a tedy i nezávazné volnočasové aktivity.

Také je zde nutné připomenout, že lidé významně ovlivňují sport vymyšlením nových sportovních aktivit, které jsou buď provozovány jako zábavné anebo jako doplňkové. K nim se poté přidají pravidla, následně se v nich začne soutěžit a to vše dá vzniknout novému sportovnímu odvětví. Vznikne tak nový sport, který má šanci zařadit se vedle pro nás již klasických sportů (Sommer, 2003).

4 Děti a sport ve volném čase

Děti patří k nejdůležitějším přispěvovatelům k úspěchu sportu. Již od raného věku si děti hrají a začínají soutěžit (Perič, 2004).

Protože se sport stal jedním z významných fenoménů dnešní doby a tím součástí společnosti, jeho popularita stále stoupá. Tím se zvyšuje i zájem o sportovní využití volného času. Sportovní kluby z tohoto důvodu rozšiřují členskou základnu a také věkové kategorie. U některých sportů se tak můžeme setkat s tak zvanou „školičkou“, kde se děti předškolního věku (3 – 6 let) učí postupně formou her a cvičení návykům daného sportu.

Pohyb je základním projevem živé bytosti. Motorika se promítá do schopnosti vnímat, hodnotit a využívat prostorové vztahy. Vnímání těla a jeho potřeb napomáhá strukturální proměně mysli a stavu vědomí. Je-li třeba pozměnit charakteristické pohybové chování, je nutno vytvořit nové programy pro chování, uložit je do paměti učním (tréninkem) a přiřadit jim vyšší stupeň priority. Toto vyžaduje vědomou a dlouhodobou aktivaci.

Být trenérem v dětských kategoriích, vyžaduje velké množství znalostí z různých oborů. Na funkci trenérů mládeže většinou aspirují sportovci, kteří již ukončili aktivní sportovní činnost. Těm však často chybí znalosti o přístupu k tréninku dětí. U dětí je třeba zaměřit se při tréninku na to, kolik a v jaké kvalitě zvládnou dané dovednosti. Děti si potřebují hrát a bavit se, a tak by měl i trénink v tomto smyslu probíhat. K základům trenérových znalostí by tedy mimo jeho vlastních sportovních zkušeností a znalostí měla patřit znalost teorie sportovního tréninku, pedagogika a psychologie sportu, anatomie a fyziologie spolu se základy sportovního lékařství (Véle, 2006).

V práci se zabývám vlivem sportovní volnočasové aktivity na rodinu a mám v ní vymezenou skupinu dětí ve dvou sportovních kategoriích. První skupina je kategorie „elévů“, jde o děti ve věku 9 – 12 let, tedy prepubescenti. Druhou skupinu tvoří pubescenti, kteří věkově obsáhnou dvě sportovní kategorie a to „elévů“ a „starší žáky“. V práci se věnuji kategorii starších žáků, tedy chlapcům ve věku 14 -15 let.

K popisu prepubescence a pubescence spolu s přístupem trenérů k těmto kategoriím jsem použila knihy Sport a volný čas adolescentů od Ireny Slepíckové a Děti, mládež a volný čas autora Břetislava Hofbauera.

4.1 Prepubescence

Prepubescencí rozumíme věk dítěte mezi 9 – 12 rokem života. Dítě v tomto věku dozrává ve vývojových skocích a připravuje se na dynamické období puberty. Zaznamenává nové poznatky a dovednosti. Narůstá u něho potřeba sounáležitosti s vrstevníky a schopnost zařazení se do skupiny. Tento věk je vhodný pro rozvíjení pohybových schopností. Radost z pohybu se stává motivačním prvkem pro pravidelné sportovní činnosti. Dítě se v tomto věku již více zaměřuje na svůj výkon při hře nebo sportu. Děti mají v tomto věku již kognitivní schopnost porozumět a pamatovat si složitější pravidla a strategie her. Navíc jsou schopny zvládat motorické dovednosti, které si některé děti začaly osvojovat již v dřívější době a projevila se tak u nich dlouhodobá aktivace paměti (Hofbauer, 2004; Slepíčková, 2001).

4.2 Pubescence

Pubescence je první fází dospívání. Probíhá od 11 do 15 roku věku člověka. Dítě v této době prochází tělesnou proměnou, která navozuje vysoce ceněnou hodnotu tělesné atraktivity. Člověk se v tomto věku stává emočně labilním, což znamená, že se projevuje impulzivně a nedostatečně se ovládá. Potřebuje tedy více pochopení a času. Sportovně zaměřená cvičení u něho navozují svými pravidly a jejich dodržováním prožití určitého řádu a spravedlnosti a tím i uvědomění si jich jako jistoty. Chlapci, ale i dívky akceptují rozvíjení fyzické a psychické odolnosti, vytrvalosti a vůle. Do oblíbenosti se tak dostávají hry s problematickým řešením a rychlým rozhodováním.

V rámci tréninku této kategorie jsou od trenérů značně vyžadovány zkušenosti a vědomosti. Jednou z hlavních chyb trenéra, která může negativně a dlouhodobě zapůsobit na pubescenta, je nevšímavost, přehlížení a veřejné vytýkání nedostatků. Nevhodná, a to samozřejmě i v ostatních kategoriích, je ironie a autoritativnost. Trenér si dle složení tréninkové skupiny může vybrat ze tří možných variant svého vedení tréninku u dětí, ale je nutno podotknout, že ani jedna varianta není zcela přesvědčivá.

- **Liberální přístup** – zde trenér sleduje dění pasivně a zasahuje jen výjimečně. Částečně spoléhá na samostatnost dětí a jejich osvojení si metod tréninku. U dětí vládne napětí a nejistota. Tato varianta je pro tuto věkovou hranici zcela neefektivní.
- **Autoritativní přístup** – trenér je nadřazený skupině, důsledkem toho může dojít u dětí k pocitům frustrace a nepřátelství. I toto vedení není efektivní, i když v některých zvláště silových sportech je hojně užíváno.

- **Demokratický přístup** – trenér se skupinou diskutuje, vyhodnocují se společně výsledky, děti jsou ve skupině aktivní, jednají samostatně a zodpovědně, bez ohledu na přítomnost trenéra. Pro děti se zde stává trenér autoritou už svým přístupem k nim samotným. Tento přístup má svá úskalí, ale je trvale efektivní.

Nejdůležitějším úkolem je vytvářet pro tuto cílovou skupinu atmosféru klidu. Dítě by mělo mít při své aktivitě pocit dobře odvedené práce a odměnou za ni by měl správný přístup dospělých k němu samotnému. Je třeba dítě netraumatizovat, nevytvářet u něho pocit úzkosti, nevyčítat mu chyby, ale zvláště pak z pohledu sportovní aktivity a trenéra z těchto chyb těžit. Toto samozřejmě platí u všech věkových kategorií, ale u této emočně labilní platí tato zásada dvojnásob.

5 Rodina

Rodinou se rozumí malá primární společenská skupina založená na svazku ženy a muže, dále na pokrevním vztahu rodičů a dětí nebo na vztahu pokrevní vztah nahrazující, jako kupříkladu adopce.

„Rodina – nejstarší společenská instituce. Plní socializační, ekonomické, sexuálně-regulační, reprodukční a další funkce. Vytváří určité emocionální klima, formuje interpersonální vztahy, hodnoty a postoje, základy etiky a životního stylu.“ (Průcha, 1995).

Život ve společné domácnosti, jejíž členové plní společensky určené role vyplývající ze společného soužití, které jsou souhrnem funkcí podmiňujícím existenci společenství a dávají význam ke vztahům k jedincům a ke společnosti.

Rodina je systémovým celkem schopným reprodukce svých základních podmínek. Je to dynamický systém, který se reprodukuje především a hlavně tím, že předpoklad svého vzniku, kterým je narození potomka, mění na svůj výsledek, který se dále stává potencionálním výsledkem vzniku další nové rodiny.

Rodina je také subsystémem zajišťujícím individuální a celospolečenské potřeby a zájmy, je strukturovaným celkem se smyslem pro utváření bezpečného a stabilního prostoru pro sdílení a reprodukci.

Podle Matouška (2010) rozlišujeme různá pojetí rodiny a to pojetí:

- sociologické, ve kterém je rodina sociální institucí či malou sociální skupinou,
- sociálně-psychologické, v němž je rodina primární skupinou,
- pedagogické, které klade důraz na výchovně socializační funkci,
- ekonomické, ve kterém je rodina výrobní nebo spotřební jednotkou,
- právnícké zde je rodina brána jako základní článek společnosti.

Historický vývoj rodiny můžeme rozdělit do tří skupin dle stupně vývoje. Nejstarším typem, ve kterém byly rodiny velké, rodilo se hodně dětí, ale zároveň jich hodně umíralo. Je typ patriarchální. Rodiny si všechny funkce zajišťovaly samy a v jejich čele stál muž.

Dalším typem je tak zvaný nukleární, ve kterém je rodina tvořena párem rodičů. Tento typ je nám známý z druhé poloviny XX. století jako „základ socialistického státu“. To je uvedeno v článku 26 Ústavního zákona z roku 1960: „*Stát a společnost pečují o to, aby rodina byla zdravým základem rozvoje mládeže.*“ V tomto období je rodina závislá na společnosti, je v ní málo členů, dochází k snížení reprodukční schopnosti. Rodina je závislá na výchovných nebo pečovatelských zařízeních. Dochází i k snížení její stability.

Poslední typem je typ současný, který je poznamenán vysokou rozvodovostí, vysokým počtem zneužívaných a zanedbaných dětí, nezaměstnaností, intolerancí, ale i vznikem různých forem rodinného společenství, stejně jako úbytkem volného společného času a neschopností jej trávit. Jsou zde patrné vyšší věkové rozdíly partnerů, stejně jako vyšší věk prvorodiček (Matoušek, 2010).

6 Funkce rodiny

Funkcí rodiny podle Krause (2008) zůstává úkol utvářet osobnost dítěte a stabilizovat ji u dospělých. Definuje se především emoční podporou, jakou poskytuje svým členům. Socializace v rodině ubývá, přebírá ji především škola, i když v raném dětství je tato socializace v rodině nezastupitelná a obvykle tam probíhá.

- Rodina jako celek má i své funkce, ke kterým patří zejména funkce *biologická - reprodukční*, která zabezpečuje udržení života od jeho početí přes porod a zabezpečení všech podmínek potřebných pro jeho další vývoj.
- Dále je zde funkce *ekonomická a zabezpečovací* shrnující hmotné zabezpečení.
- *Sociálně výchovná* funkce rodiny shrnuje zájem a péči o potomka, jeho výchovu, porozumění jeho potřebám, rozvíjení dispozic a schopností a prosazování jeho

nejlepšího zájmu v procesu socializace.

- Nejdůležitější je soudržnost rodiny a její péče a ochrana jejích členů ve chvílích kdy nejsou schopni se sami o sebe postarat. Tuto funkci rodiny nazýváme funkcí *emocionální*.
- Rodina je také instituce, která by měla pamatovat na rekreaci, relaxaci, zábavu. Aktivita tohoto typu se týká všech členů rodiny, ale pro děti mají samozřejmě význam největší. Jak rodina plní tuto funkci, se projeví např. v tom, do jaké míry tráví všichni členové rodiny pohromadě svůj volný čas, jakým způsobem tráví dovolenou apod. (Kraus, 2008).

6.1 Poruchy rodiny

V rodinách rozlišujeme také určité poruchy a situace, při kterých rodina v různé míře neplní úkoly a požadavky na ní kladené společenskou normou. Dále také selhání jednoho nebo i více členů rodiny.

Vlastní definice poruch rodiny jsou velmi nepřesné a jsou vyjadřovány nejrozličnějšími pojmy.

Rodinné poruchy ve vztahu k dítěti jsou významné právě svojí závažností.

To v praxi znamená, že rodiče se mohou nebo nemohou o potomky postarat, rodiče chtějí nebo nechtějí se o potomky starat anebo dovedou či nedovedou se o ně postarat. Také sem patří přílišná starost a jejich nadměrné ochraňování nebo naopak hostilita vedoucí k zneužívání, týrání, v některých případech končící až fyzickou likvidací dítěte. Další poruchou může být reprodukční funkce, kdy se v rodině z různých důvodů děti nerodí nebo se rodí nějak postižené, případně rodičům jejich zdravotní stav nedovoluje roli rodiče zastávat. Stejně tak ekonomicko - zabezpečovací funkce může vést k poruchám rodiny. Rodiče se kupříkladu nechtějí zapojit do výrobního procesu společnosti a nejsou schopni zabezpečit pro sebe a rodinu dostatek prostředků. V dalším případě jde pak o prokazatelně nízký příjem či příjmy rodiny a tím i nízké ekonomické zabezpečení rodiny. Ekonomicko - zabezpečovací funkce však neřeší jen materiální stránku, ale i oblast sociální s jejími právními a psychologickými aspekty (Lovasová, 2005).

7 Rodina a volný čas

Více jak tři čtvrtiny (78 %) českých rodin s dětmi se téměř každý víkend věnuje rodině. Přes polovinu rodin považuje za ideální strávit volný čas s dětmi aktivně. Průzkum uskutečnila výzkumná agentura Stem/Mark a jeho výsledky byly uvedeny na internetovém serveru babinet.cz.

Pod termínem trávení volného času s rodinou jsou skryty aktivity jako výlet do přírody ať už pěšky nebo na kole, návštěva bazénu nebo aqua-parku, zoologické zahrady, kulturních a vzdělávacích akcí. Tyto aktivity jsou podmíněny delším časovým úsekem, tedy mimo pracovní den. K dlouhodobějším aktivitám (vícedenním) či víkendovým pak v rámci volného času můžeme započítat pobyt v přírodě, pod stanem nebo na chatě, poznávací turistiku, lázeňské a rekreační pobyty.

V pracovních dnech se společné trávení volného času rodiny omezuje na příklad na návštěvu zábavního parku, dětského hřiště, kina nebo jen na společnou rodinou večeři či návštěvu příbuzných a v neposlední řadě i na ne ideální trávení volného času, kterým je návštěva nákupních center.

Dalším aspektem trávení společného volného času je již daná aktivita dítěte nebo dětí. Zde musí rodina zafungovat i plánováním a rozdělením si činností, tak aby pokryla například doprovod dítěte na kroužek či trénink. Stejně tak o víkendech, kdy je plánováno nejvíce sportovních nebo kulturních akcí, ve kterých jsou děti angažovány, je třeba zvážit rozložení těchto aktivit a problémů s nimi spojenými, ať už s dopravou či financemi, mezi rodiče a třeba i prarodiče, pokud zde tato možnost je.

„Dětský věk v sobě skrývá obrovský potenciál, který je nutné rozvíjet – a jak jinak než v rozmanitých činnostech. Školní vzdělání nemůže uspokojit veškeré potřeby dětí, je žádoucí doplnit je právě aktivitami volnočasovými, šitými na míru konkrétního dítěte.“ (Mertin, 2009).

Z obsahu knihy Psychologie problémových dětí a mládeže od autorky Marie Vágnerové jsem vybrala faktory, které ovlivňují vyhledávání volnočasových aktivit pro děti.

Tomu, abychom dítěti našli správnou, a jemu vyhovující volnočasovou aktivitu musíme věnovat také hodně času. Najít dítěti aktivitu, která může přerůst až v hluboký zájem, není vůbec jednoduché. Je třeba s dítětem komunikovat, zajímat se o jeho zájmy a spolu s ním pak společně začít danou aktivitu hledat. Děti nechtějí sedět jen ve škole nebo doma. Ve většině případů touží být děti členy kolektivu, sportovat, hrát si nebo něco vytvářet.

K tomuto bych ještě dodala poznámku. V některých případech se snaží rodiče ovlivnit výběr aktivity tím, co oni sami v životě nezvládli nebo nestihli. Chtějí, aby jejich potomek nebo potomci byli výkonnější a lepší než oni samotní. To ale vede spíše k demotivování dítěte, k jeho frustraci a deprimování z toho, že nedovede naplnit přání rodičů.

Několik faktorů, které mohou ovlivnit volný a jeho výběr v rodině:

- Zaměstnání rodičů – různá délka pracovní doby, nepravidelnost, kariérismus, stejně jako opačný případ – nezaměstnanost, snížená nebo omezená pracovní schopnost.
- Hodnoty rodičů – uvědomění si, že jejich činnost či nečinnost ovlivňuje způsoby trávení volného času. Tyto hodnoty se v průběhu života mění a jsou ovlivňovány právě rodiči, v budoucnu pak partnery.
- Rodinné prostředí – pro děti je důležité v jakém prostředí žijí, jaký vliv na ně mají rodiče a jaké jsou v rodině vztahy. Prostředí rodiny by tak mělo být příjemné a podnětné.
- Zájmy a kreativita – děti si často berou za vzor právě rodiče, přejímají i jejich zájmy a mohou aktivitu prožívat a vykonávat společně, stejně tak mohou rodiče sami vymyslet aktivitu podobnou, což právě vyžaduje jejich kreativitu, ale zároveň tak mohou posílit kreativitu dítěte při spolupráci. Volný čas se tak stává i prostorem pro zábavné nenucené vzdělávání a učení.
- Možnosti rodiny – další z důležitých faktorů. Zde se skrývají vlivy na volbu či provoz zvolené aktivity, ke kterým patří: poloha bydliště a s tím spojená dostupnost aktivity, prostředí, zdravotní stav ostatních členů rodiny a samozřejmě ekonomická situace rodiny.
- Ekonomicko-finanční vliv – zde je nutno říci, že k různým aktivitám patří i finanční a ekonomické zatížení rodiny. Záleží na celkové životní úrovni rodiny, na přístupu k volnému času, k jeho individuálnímu nebo organizovanému prožití. U většiny aktivit ať už sportovních, kulturních či vzdělávacích se bez finančního příspěvku dané organizaci již neobejdeme. Z toho pak pramení náklady na pomůcky k provozování aktivity a další vedlejší výdaje.
- Politika státu – je jistou a nedílnou součástí vlivu na volný čas v podobě dotací organizacím, zvýhodňování vstupného, ale i v pomoci sociálně slabším rodinám k dosažení vybraných aktivit.

V dalších kapitolách své práce se zabývám již konkrétní volnočasovou aktivitou, popisem daného sledovaného klubu a jeho členů ve vybraných kategoriích a vlivu této aktivity na rodinu.

8 Shrnutí

Smysluplné využití volného času spolu s jeho vyhovující a pozitivní náplní může ovlivnit pozitivně rodinu. Zvolená aktivita dítěte pak může stejně přinést uvolnění i pro rodiče, osvobodit je od každodenních povinností a pomoci při zvládání pracovní činnosti. Naučí je ovládat svůj osobní volný čas a umožňuje stanovit si plán.

Je však důležité počítat i s ekonomickou stránkou a to tak, aby naopak negativně neovlivnila dění v rodině a na úkor jedné aktivity tak nebyly potlačeny aktivity ostatních členů rodiny. Proto je nutné volit aktivitu i s přihlédnutím na zbylé členy rodiny, na jejich aktivity a zájmy a na celkový ekonomický a i sociální stav rodiny.

Při volbě sportovní aktivity je také nutno přihlédnout na fyzický stav dítěte stejně tak i na jeho duševní vývoj. Vyhledávat aktivity podobné těm, které dítě samo o sobě napodobovalo nebo o ně projevilo zájem kupříkladu u člena rodiny nebo kamaráda. Dále je nutné počítat i s časovou dostupností a na škodu není ani získat reference o klubu či organizaci, kde chceme dítě přihlásit.

9 Florbal jako volnočasová aktivita

Florbal je kolektivní halový sport podobný pozemnímu a lednímu hokeji. Nejsou zde nutné ochranné prostředky vyjma brankářů. Hraje se holí a s plastovým míčkem. V Čechách se florbal objevil již v roce 1984, v roce 1992 pak byla založena Česká florbalová unie a od roku 1994 jsou stanoveny ligové soutěže. (Česká florbalová unie)

9.1 Historie florbalu

Podle Skružného (2005) historie florbalu se poněkud rozcházejí názory na vznik tohoto sportu ve Spojených státech Amerických. Podle jednoho názoru byly původně florbalové míčky asi dvakrát větší a sloužily americkým nadhazovačům v baseballu k tréninku. Další verzí je letní podoba ledního hokeje vzniklá v padesátých letech XX. století jako *cosom-hockey* u nás známý jako hokejbal. Z této podoby hry pak postupem času vznikly florbalové hole a pravidla. O to vše se postarali skandinávští fanoušci tohoto sportu, a tak se počátky florbalu se přisuzují Švédsku.

Ve Švédsku se počátky hry zvané *innebandy* datují začátkem sedmdesátých let, naproti tomu ve Finsku se začínají objevovat až o několik let později. Ve finském názvosloví bychom pro florbal našli výraz *salibandy*. Od samého prvopočátku tyto dvě země, především však Švédsko, udávaly směr vývoje florbalu. Švédsko je, stejně jako Anglie ve fotbale, považováno za kolébku světového florbalu. Odlišnou cestou se florbal ubíral ve Švýcarsku. Zde se tomuto sportu říká *unihockey*. Velmi dlouhou dobu bylo pro švýcarský florbal charakteristické, že brankář hrál po vzoru ledního hokeje s hokejkou. Díky velké členské základně a také díky částečnému nedostatku velkých hal se ve Švýcarsku začal hrát florbal na dvou odlišných velikostech hřiště. Ovšem v dnešní době se Švýcarsko řadí vedle skandinávských zemí k nejvyspělejším florbalovým mocnostem. Protože se florbal stále více dostával do povědomí mnoha zemí, musela se vytvořit zastřešující florbalová organizace, která by vzala pod svá křídla národní florbalové svazy. Roku 1986 byla založena ve švédské Huskvarně Mezinárodní florbalová federace (IFF), jež sdružuje země, v nichž se hraje florbal organizovaně. Mezinárodní florbalová federace byla založena Švédskem, Finskem a Švýcarskem (Skružný, 2005).

9.2 Klub AC Sparta florbal

Historie florbalového klubu AC SPARTA CCS Praha je stejně stará jako florbal v našich zemích. Již na začátku rozmachu tohoto sportu vznikl florbalový oddíl IBK Spoje Praha, který se po roce svého působení na florbalové scéně v sezoně 1993-1994 přejmenoval na AC SPARTA Praha a začal využívat výhod spojených se členstvím v Asociaci klubu Sparta. Zařadil se tak již prakticky od začátku mezi největší kluby v tomto dynamicky se rozvíjícím sportu u nás.

V nynější době se Sparta může pochlubit širokou základnou mládeže a dorostu. Vychovává hráče již od věku 5 let až po muže. Muži a junioři jsou se svými týmy účastníky Extraligy a mládežnické a dorostenecké týmy hrají přední soutěže. Všechny týmy se účastní většiny republikových i mezinárodních turnajů.

Dospělí hráči „A“ mužstva se podílí na trénincích již od přípravy. Jezdí s dětmi na jejich turnaje a děti zase v hojném počtu podporují jejich výkony na domácích zápasech Extraligy. Jako asistenti doprovází i hlavní trenéry na soustředění a letní přípravu.

Oddíl se aktivně podílí na dalších volnočasových aktivitách svých svěřenců a za jejich zájem o ně je odměňuje různými benefity v podobě slev na florbalové vybavení.

Klub se snaží vytvářet podmínky pro členy v rozsahu jeho věkových kategorií pořádáním dětských dnů, soutěží při extraligových utkáních, účasti na mimosoutěžních turnajích a populárních tréninků s „A“ mužstvem. Každý ze členů má možnost využití slevy ve florbalovém obchodě. Velmi ceněnou myšlenkou klubu je jeho struktura a vývoj tréninkových jednotek u věkových kategorií. Podstatou zde není bezpodmínečně vyhrávat, ale postupem času se zdokonalovat v umění hry, což v praxi znamená, že dítě v přípravce se při tréninku dostane ke hře s hokejkou a míčkem méně, než ke klasickým hrám odpovídajícím jeho věku a prioritním zájmům. Postupem věku pak přibývá na intenzitě tréninků a také se zmenšuje počet aktivních hráčů. Struktura klubu tak má nejširší základnu v nejmladších a postupně se zužuje až po juniorský tým, ve kterém se tak tvoří základ pro „A“ tým mužů.

Přístup vedení klubu k rodičům svých svěřenců je veden v několika rovinách. Klub s rodiči komunikuje jak skrze trenéry, tak pořádáním schůzek, kde jsou rodiče informováni o novinkách a akcích. S trenéry jsou pak rodiče v kontaktu osobně na tréninku nebo prostřednictvím webových stránek, na které má každý člen vlastní přístup a každá kategorie vlastní sekci. Zde se hráči dovědí o svých benefitech, platbách, akcích, výsledcích utkání a mohou se zde omluvit z tréninku nebo z akce.

10 Vyhodnocení dotazníku

Hlavním cílem výzkumu je zjistit informace o tom, jaký vliv má volnočasová aktivita dítěte na rodinu. Cílovou skupinou jsou děti ve věku 8 – 10 let (elévové) a děti ve věku 13 – 15 let (starší žáci) - členové oddílu AC Sparta Praha Florbal.

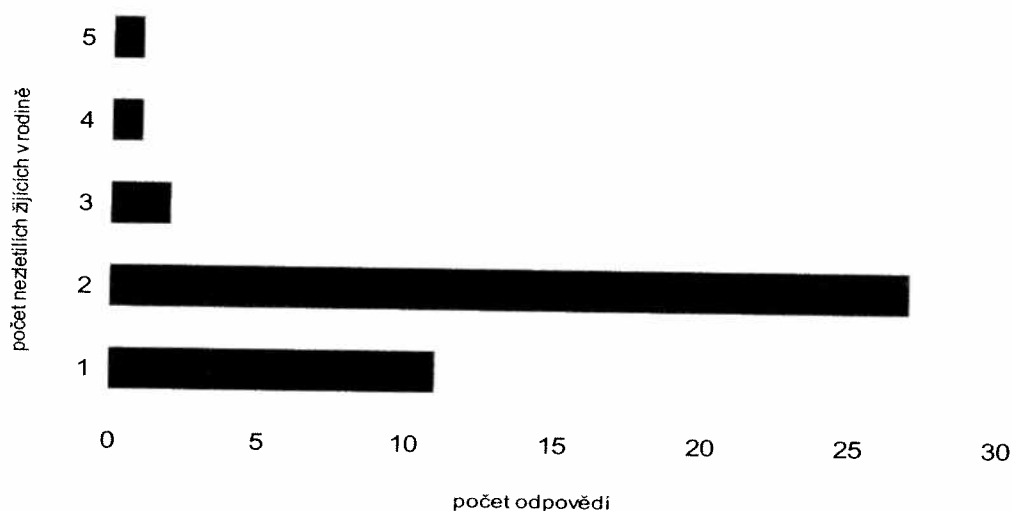
Respondenty jsou rodiče dětí cílových skupin.

Ke sběru dat jsem využila elektronický dotazník, který byl po dohodě s trenéry a vedoucím klubu umístěn na stránce klubu a zpřístupněn anonymně k vyplnění v kategoriích elévů a starších žáků.

Dotazník obsahuje 29 otázek a jeho celé znění je uvedeno v příloze. Z celkového počtu 64 dětí v obou cílových skupinách vyplnilo dotazník 42 respondentů.

1. Kolik nezletilých osob žije ve vaší domácnosti?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

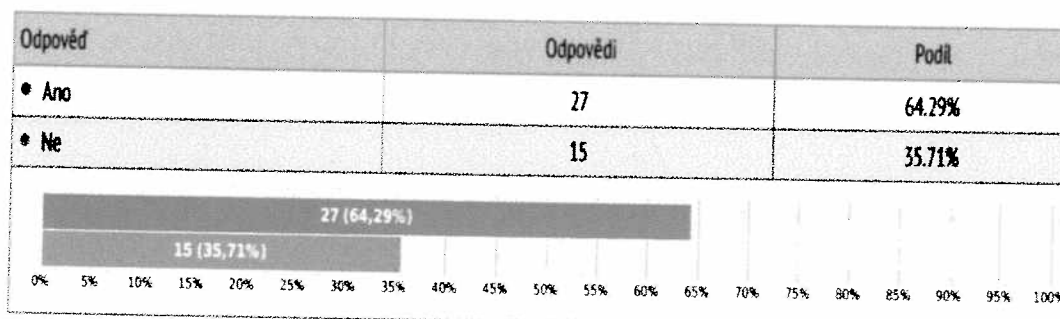

Tabulka 1 Výsledky k otázce č. 1

Komentář k výsledkům: V naprosté většině rodin žijí v domácnosti dvě nezletilé osoby, jednu čtvrtinu pak tvoří rodiny s jedním nezletilým, ve dvou rodinách žijí tři nezletilé osoby a v jedné pak čtyři a pět nezletilých dětí. Z tohoto grafu mohu následně odvozovat výsledky dalších otázek, kde asi zvláště v otázkách ekonomického rázu se počet nezletilých projeví, stejně jako u plánování a hospodaření s volným časem rodiny. Dá se předpokládat, že více početné rodiny nebudou kupříkladu plánovat dovolenou mimo hrací sezonu, dovolenou budou trávit spíše relaxačně. Stejně tak nebudou moci doprovázet svoje dítě pravidelně na tréninky či utkání a také jejich rodinný rozpočet méně zatíží splátkový systém příspěvků než jednorázová platba.

2. Souhlasíte s tvrzením, že děti by měly navštěvovat hodně kroužků, aby rozvíjely svou osobnost?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

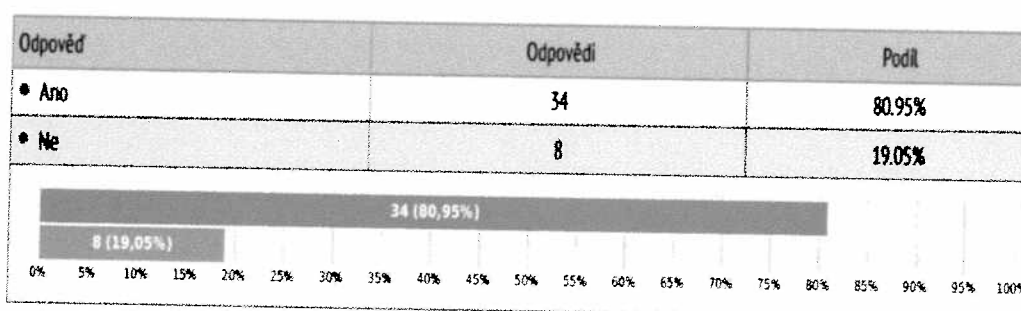

Tabulka 2 Výsledky k otázce č. 2

Komentář k výsledkům: V této otázce, kdy měli respondenti souhlasit či nesouhlasit s tvrzením, že by děti měly navštěvovat hodně kroužků, aby rozvíjely svou osobnost, jsem dospěla k následujícím výsledkům. Většina rodičů souhlasí s rozvíjením osobnosti dítěte pomocí navštěvování různých kroužků. Ze záporných odpovědí lze usuzovat, že tito rodiče upřednostňují jednu zájmovou činnost a chtějí, aby v ní jejich dítě vyniklo.

3. Ztotožňujete se s názorem, že volnočasové aktivity by si měly děti vybírat hlavně samy?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

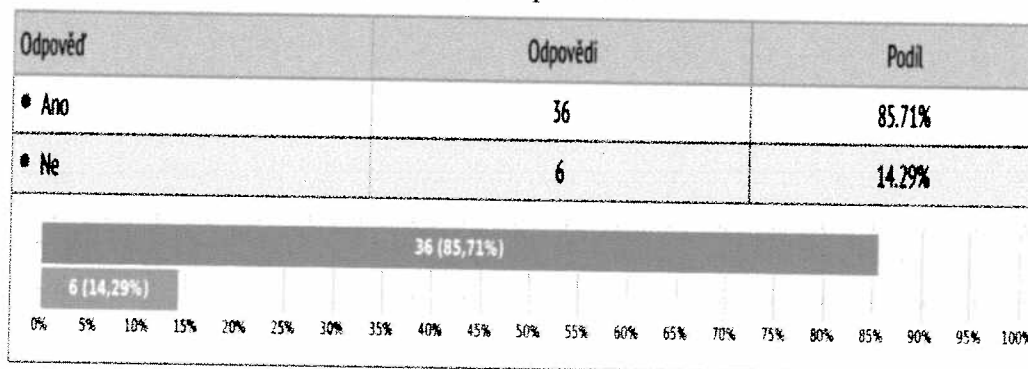

Tabulka 3 Výsledky k otázce č. 3

Komentář k výsledkům: Děti by si měly vybrat svojí aktivitu samy. K tomu se přiklání většina dotazovaných. Záporná vyjádření směřují k tomu, že rodič se snaží vybrat dítěti aktivitu dle svých představ nebo ekonomických možností a tak dítě nasměruje k aktivitě, o které má určitou představu sám.

4. Souhlasíte s tím, že dětem je potřeba jejich volný čas organizovat, aby byl smysluplně naplněn?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

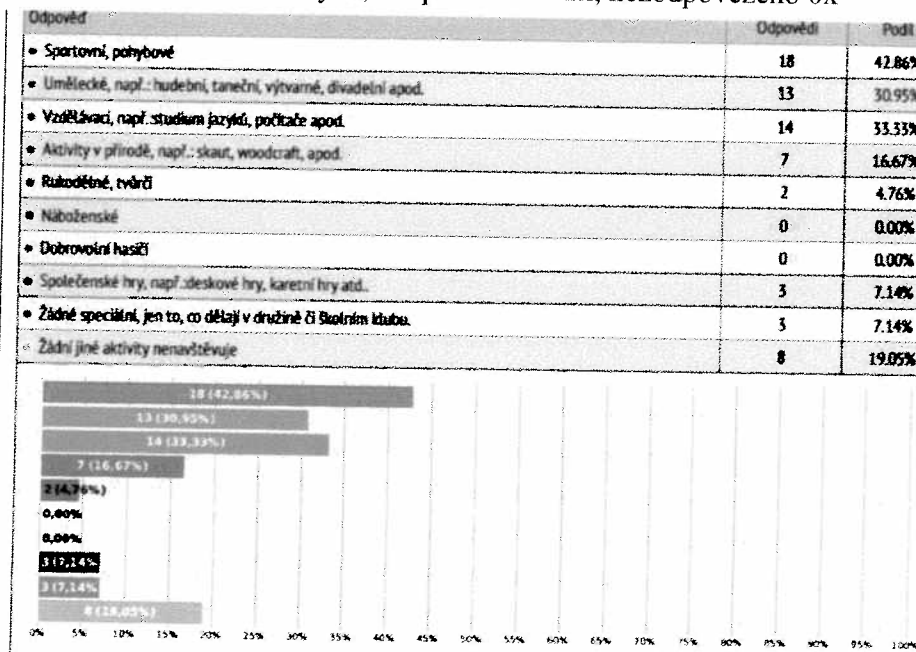

Tabulka 4 Výsledky k otázce č. 4

Komentář k výsledkům: Smysluplnost naplnění volného času preferují skoro všichni dotazovaní. Tvzení oponentů rodiče, kteří nejspíše neprojevují velký zájem o to, co jejich dítě dělá nebo jej již považují za staršího a zodpovědnost nechávají na něm samotném. Předchozí otázky a jejich počet záporných odpovědí toto naznačují a je zde možno vyčíst, že se nejspíše jedná o rodiče dětí kategorie starších žáků.

5. Uveďte, prosím, navštěvuje-li vaše dítě ještě jiné volnočasové aktivity mimo florbalu?

Výběr z možností, více možných, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

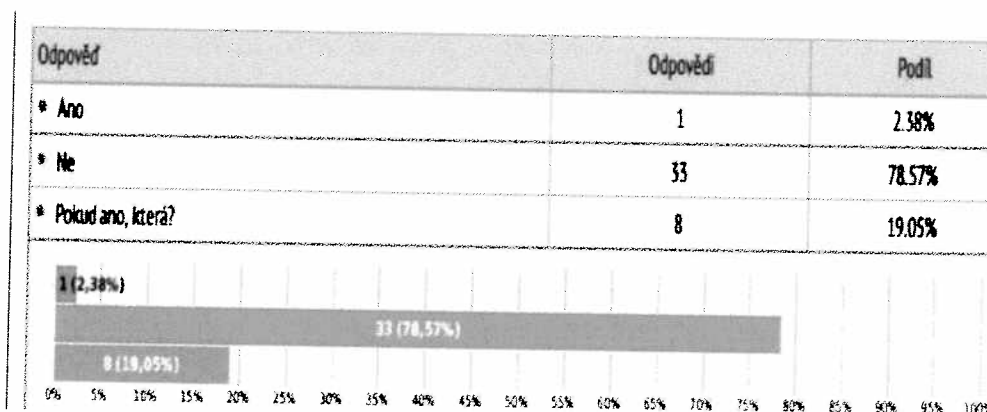

Tabulka 5 Výsledky k otázce č. 5

Komentář k výsledkům: Umělecké a vzdělávací aktivity mají u rodičů cílových skupin velké zastoupení. Sportovní či pohybové aktivity uvedené respondenty dávají podnět k úvaze, zdali se ze strany rodičů nejedná o aktivitu pro dítě důležitou k vyrovnání zátěže prioritní sportovní činností. Žádné jiné aktivity než florbal nenavštěvuje pětina dětí dotazovaných rodičů. Opět se jedná o počet již uvedený v minulých otázkách a vede k závěru, že se jedná o výběr aktivity, která má být jediná a prioritní a dítě v ní má podávat požadovaný výkon. Ostatní možnosti jako je scouting, pobyt v přírodě nebo rukodělné práce děti moc nenavštěvují. Ve volném čase, kdy nejsou na tréninku, jsou v družině nebo se věnují deskovým společenským hrám. Počet těchto odpovědí je skoro identický s opONENTY otázky o smysluplně organizovaném volném čase dítěte.

6. Má některá z výše uvedených volnočasových aktivit vyšší prioritu než florbal?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

Tabulka 6 Výsledky k otázce č. 6

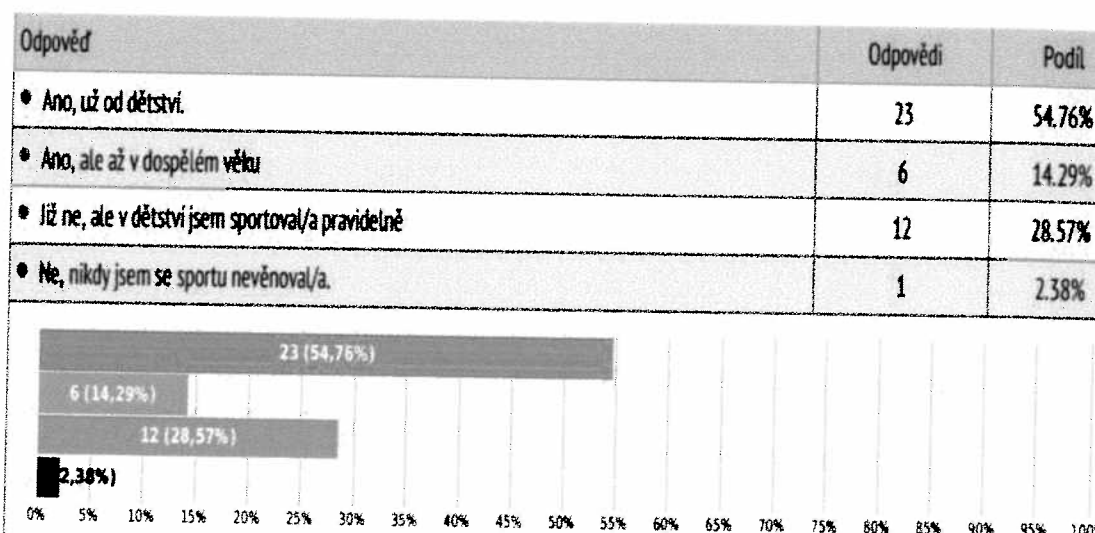
- Ping Pong
- AJ
- Klarinet
- hudební
- (2x) vzdělávací
- taneční
- atletika

Komentář k výsledkům: Florbal je pro většinu odpovídajících prioritní volnočasovou aktivitou dítěte. Jako druhořadou aktivitu florbal označila pětina dotazovaných a prioritní pro tuto část jsou aktivity umělecké, vzdělávací, i sportovní. U

těchto respondentů se může jednat o to, že florbal je pro tuto část dětí doplňkovým sportem k uvedené prioritní aktivitě v odpovědi.

7. Věnujete se pravidelně sportu?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

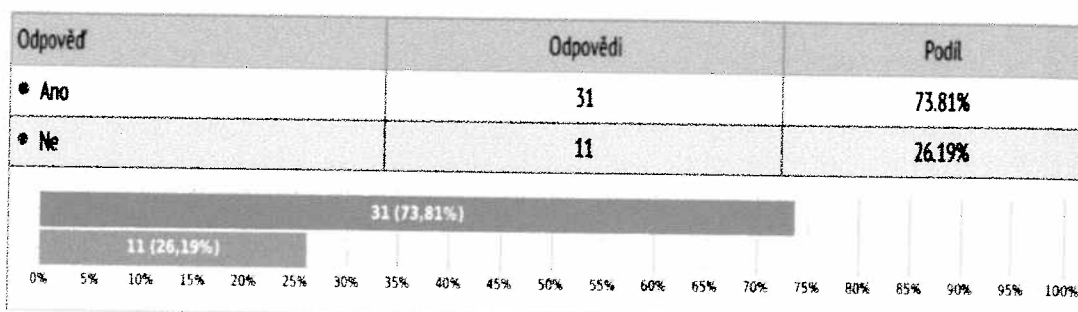

Tabulka 7 Výsledky k otázce č. 7

Komentář k výsledkům: Z odpovědí na tuto otázku se dá usoudit, že rodiče, kteří sportují pravidelně nebo sportovali v dětství, volbu aktivity dítěte směřují právě k sportu a mohou tak být pro své dítě vzorem. Stejně tak rodič, který začal sportovat až v dospělosti, může právě tímto aktem své dítě motivovat. I tuto možnost klub nabízí, neboť je k dispozici tým veteránů, do kterého může rodič začít chodit. Obdobou je pak „maminkovská“ sportovní činnost v klubu.

8. Přizpůsobujete plánování společné dovolené volnočasové aktivitě dítěte, plánujete dovolenou mimo hrací sezonu a mimo termín soustředění?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

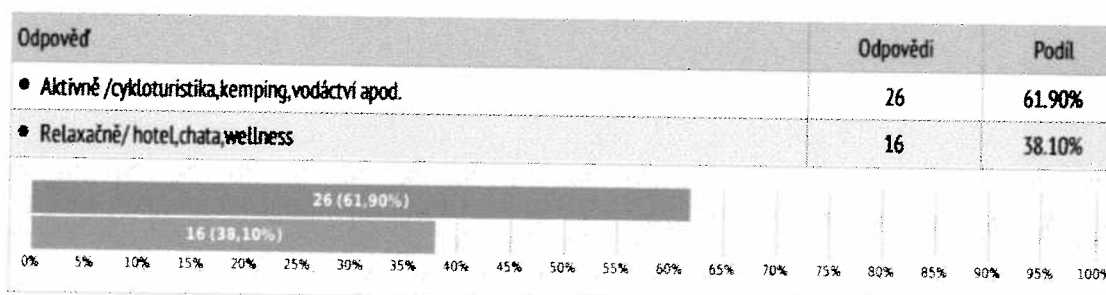

Tabulka 8 Výsledky k otázce č. 8

Komentář k výsledkům: Zájem o to, aby si dítě aktivitu užilo, mají skoro tři čtvrtiny dotazovaných. Jsou tak ochotni přizpůsobit společnou dovolenou této aktivitě. V rámci klubu je stanoven termín letní přípravy a je oznámen s dostatečným předstihem. Čímž, pokud má rodina zájem, napomáhá plánování vlastní společné dovolené. Zbývající čtvrtina pak při volbě termínu dovolené nebere na herní sezonu a letní přípravu ohled.

9. Společnou dovolenou trávíte:

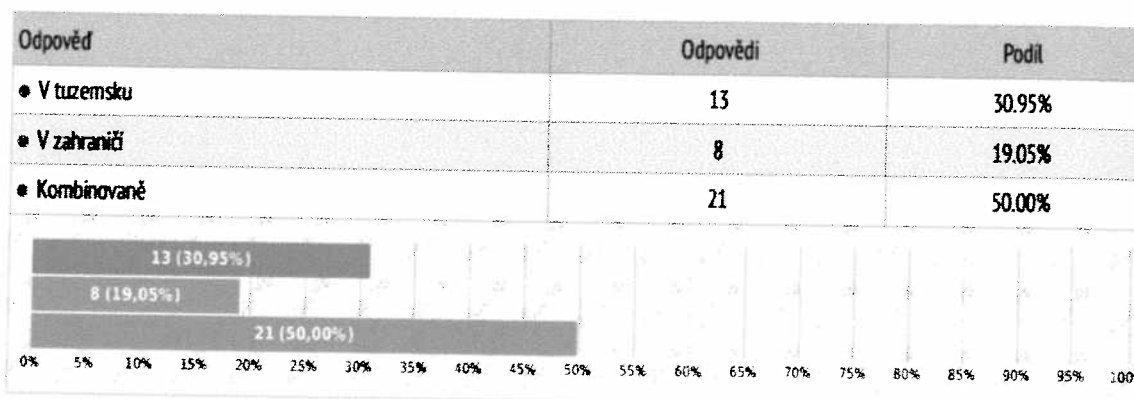
Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

Komentář k výsledkům: Aktivní dovolená v podobě cykloturistiky, pěší turistiky, kempinku, vodáctví, a podobných aktivit v odpovědích respondentů převyšuje relaxační dovolenou, kterou v dotazníku označily dvě pětiny dotazovaných. Aktivní dovolené se, jak se dá usoudit z předešlých odpovědí, účastní většinou rodiny sportovně založené.

10. Společnou dovolenou trávíte většinou:

Výběr z možností, více možných, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

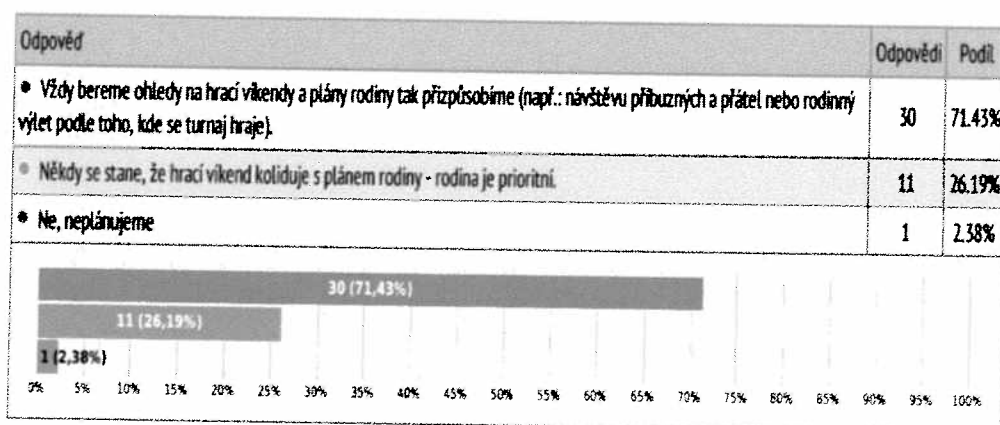

Tabulka 10 Výsledky k otázce č. 10

Komentář k výsledkům: Z výsledků uvedených v tabulce je patrné, že polovina respondentů společnou dovolenou směřuje jak k tuzemským, tak i k zahraničním pobytům, necelá jedna třetina dává přednost tuzemské dovolené a jedna pětina dotazovaných upřednostňuje dovolenou v zahraničí. K tomu můžeme předpokládat, že právě těchto 8 respondentů je polovinou těch, kteří v předchozí otázce odpověděli, že svoji dovolenou tráví relaxačně.

11. Převážně se turnaje ve florbalu hrají o víkendech. Jak si plánujete společně strávený volný čas v době turnajů?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

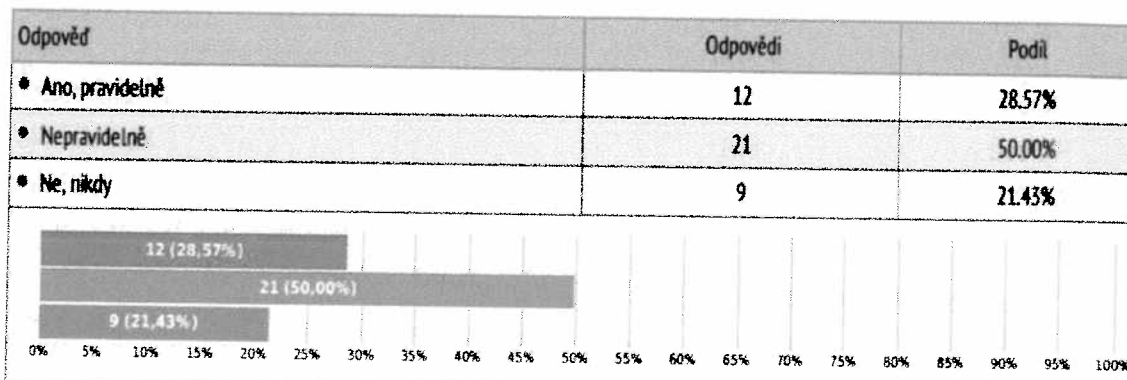
Tabulka 11 Výsledky k otázce č. 11

Komentář k výsledkům: Společně strávený volný čas v době turnajů si většina respondentů plánuje vždy s ohledem na hrací víkendy a plány rodiny jim přizpůsobí. Je tu možnost přizpůsobit hracímu dni plán výletů či návštěv, tak aby se dítě zúčastnilo turnaje a ještě spolu s rodiči strávilo volný čas. Jedné čtvrtině respondentů se někdy stane, že hrací víkendy kolidují s plánem rodiny. Pro tyto respondenty je rodina prioritní a dají přednost

plánům rodiny. V jednom případě rodina společné víkendy neplánuje. Pro čtvrtinu respondentů je tedy přednější než aktivita dítěte než víkendový plán rodiny. Zde se můžeme domnívat, že se jedná o rodiny, kde převažuje rodinný plán nad volnočasovou aktivitou dětí a tito respondenti využívají všedních dní a tréninků v nich k zabavení dítěte.

12. Doprovázíte své dítě na trénink?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

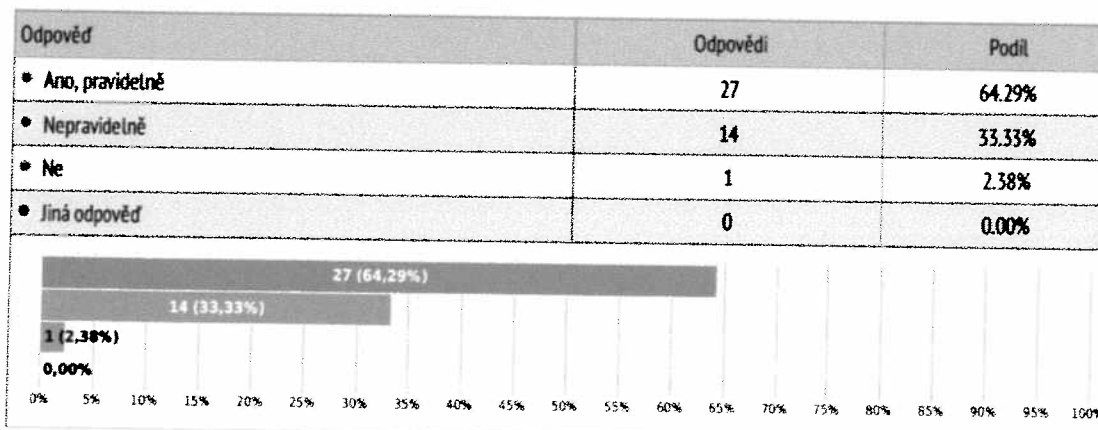

Tabulka 12 Výsledky k otázce č. 12

Komentář k výsledkům: Na otázku, zda rodiče doprovází své dítě/děti na tréninky, polovina respondentů uvedla, že své dítě nepravidelně na tréninky doprovází. Můžeme se domnívat, že za touto odpovědí jsou skryti i prarodiče, kteří mohou vyplnit časovou mezeru, kdy rodič musí být v práci a nebo čas tréninku zasahuje do jeho pracovní doby. Ve třetině případů rodiče své dítě doprovází pravidelně na tréninky. Zde usuzuji, že se jedná o rodiče „elévů“. Věk dětí a pocit zodpovědnosti nedovoluje rodičům pustit je samotné na trénink. Zbylí rodiče své dítě nikdy nedoprovází. Z těchto odpovědí je patrný věkový rozdíl mezi elévými a staršími žáky, kteří již na rozdíl od mladších elévů doprovod nevyžadují a nepotřebují.

13. Doprovázíte své dítě na soutěžní i nesoutěžní turnaje ve florbalu?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

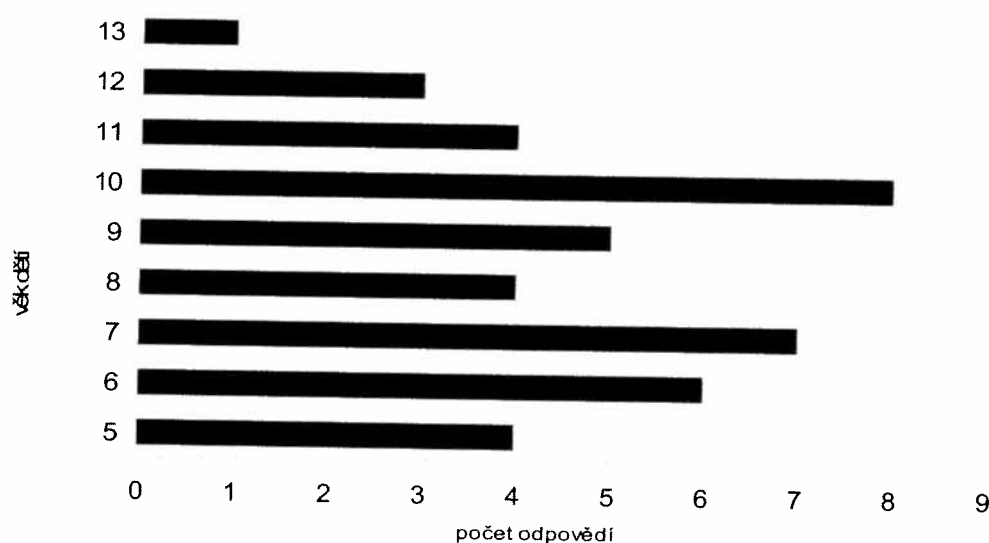

Tabulka 13 Výsledky k otázce č. 13

Komentář k výsledkům: Z celkového počtu respondentů na tuto otázku odpověděla pozitivně více jak polovina dotazovaných. Z toho soudím, že více než polovina rodičů je ochotna přizpůsobit svůj volný čas podle toho, je jejich dítě hraje. Nepravidelně své děti doprovází třetina dotazovaných. Tito respondenti se rozhodují, zda své dítě doprovodí nebo zda to zvládne bez jejich přítomnosti. Zde jde nejspíše převážně o kategorii starších žáků. Z celkového počtu jen jeden dotazovaný odpověděl, že své dítě nedoprovází.

14. V kolika letech začalo vaše dítě pravidelně navštěvovat klub AC Sparta florbal?

Textová odpověď, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

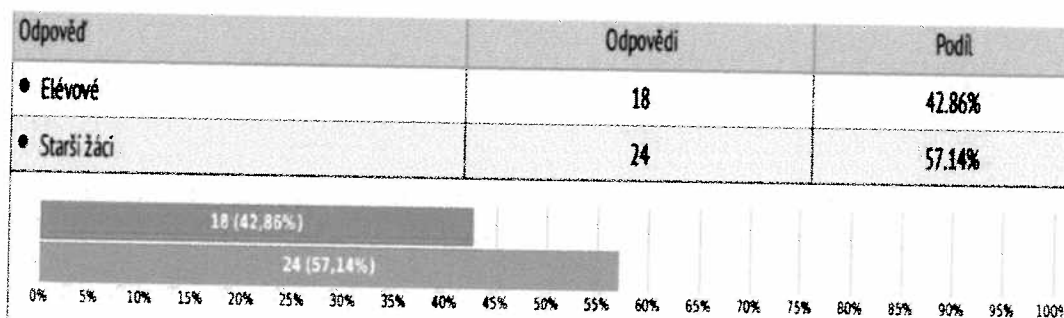

Tabulka 14 Výsledky k otázce č. 14

Komentář k výsledkům: Z výsledků odpovědí na danou otázku se dá odvodit průměrný věk dítěte začínajícího s danou aktivitou, a také zde můžeme odvodit možný přesun z aktivity jiné. Jak je z grafu patrné průměrný věk pro začátek navštěvování florbalu, jako volnočasové sportovní aktivity je mezi šestým a sedmým rokem dítěte. Z toho se dá odvodit, že zásadnějším zlomem ve volnočasových aktivitách dítěte je nástup do prvního ročníku základní školy. U dětí předškolního věku jde pravděpodobně o nábor nových členů, který proběhl v týmu před dvěma roky spolu s novou koncepcí trénování. Děti starší pak přišly z jiných týmů v rámci florbalu nebo nahradily svoji dřívější volnočasovou aktivitu právě florbaelem. Můžeme zde předpokládat přestup z výkonnostních důvodů, ale i rodinné a ekonomické důvody.

15. V jaké věkové kategorii hraje vaše dítě?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

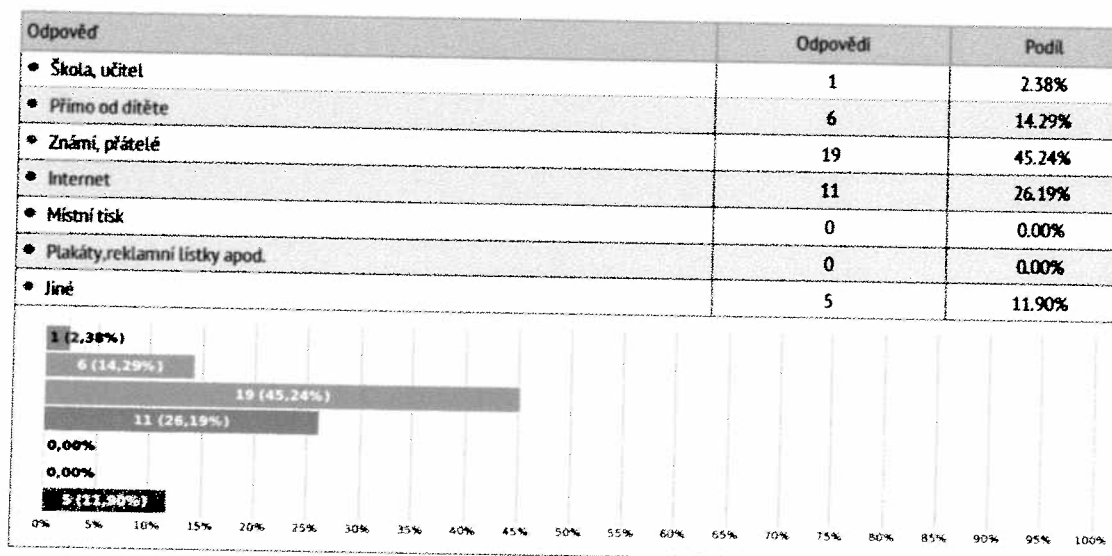

Tabulka 15 Výsledky k otázce č. 15

Komentář k výsledkům: Z odpovědí a podle tabulky zjišťujeme, že z celkového počtu dotazovaných dotazníků vyplnilo více rodičů za starší žáky. Z hlediska výzkumu mne tato skutečnost překvapila, neboť jsem od začátku předpokládala větší účast rodičů elévů. Mým důvodem tohoto „mylného“ předpokladu byla domněnka, že tito rodiče jsou aktivnější, protože častěji navštěvují tréninky, jezdí na turnaje s dětmi a více komunikují s trenéry. Na druhou stranu, ale musím počítat s tím, že rodiče starších žáků už toto mají za sebou více a tak v odpovědích více uplatňují své zkušenosti.

16. Jaké zdroje jste využil/a pro získání informací o klubu AC Sparta florbal?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

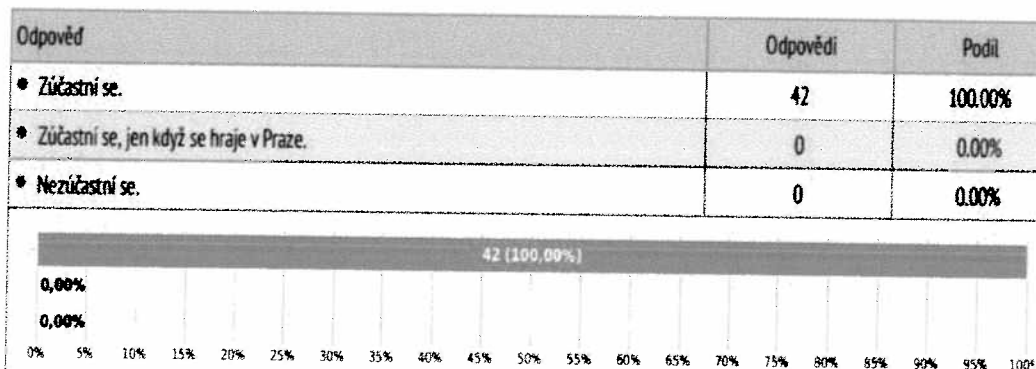
Tabulka 16 Výsledky k otázce č. 16

- přátelé a internet, nejde zaškrtnout více položek
- bratr hrající za muže
- blízkost bydliště
- oslovil nás na hřišti Radek Křížko
- hala je v blízkosti bydliště

Komentář k výsledkům: Předpokládáme, že mimo odpověď přímo od dítěte, to byli ve většině právě známí či přátelé dětí. Rodiče si u jejich rodičů po té ověřovali informace o této aktivitě. Tato hypotéza by pak potvrdila výše uvedenou otázku o rozhodování a výběru aktivity samotným dítětem. Informace o klubu prostřednictvím školy můžeme chápat jako nábor nových nadějí a to i v případě internetu, kde je na oficiální stránce klubu nábor také zveřejněn. Zbylí respondenti pak udali jiné zdroje uvedené pod tabulkou, z nichž je zajímavá zmínka o oslovení Radkem Křížkem, který je trenérem přípravky a vede to k domněnce, že s florbalem začal mladší sourozenec dříve než starší. Naopak je zde i další odpověď, kdy starší sourozenec hraje v kategorii mladších žáků. Dalším aspektem je pak dostupnost klubu, i ta byla uvedena jako důvod, který napomohl k volbě aktivity a získání informací.

17. Znal/a jste předem základní podmínky pro přijetí dítěte do klubu např.: finance, čas tréninků či hrací dny, bonusy klubu apod.?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

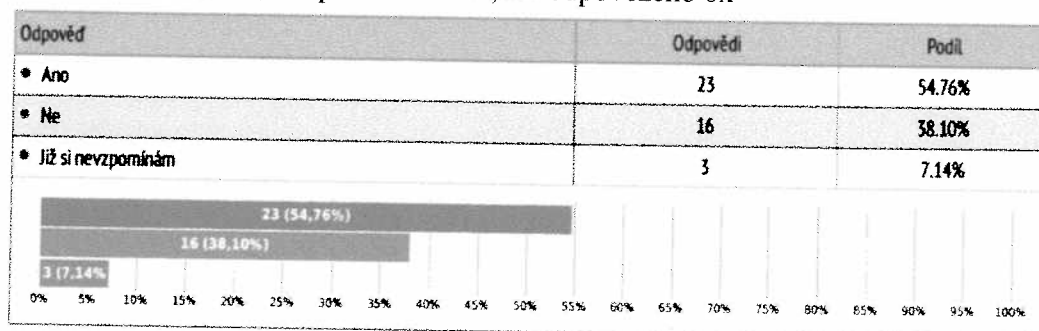

Tabulka 17 Výsledky k otázce č. 17

Komentář k výsledkům: Tato tabulka poukazuje na fakt, že jen o něco málo víc než polovina rodičů se předem seznámila s podmínkami, mezi které patří platba příspěvků, časy tréninků apod. Několik respondentů si již nevzpomíná, ale přiřadíme - li je k záporným odpovědím, výsledek se nám přiblíží polovině. To nahrává domněnce, že téměř pro polovinu rodičů nebylo nutné znát předem podmínky a své dítě umístili do klubu, aniž by věděli, co z toho pro dítě a pro vyplývá. Více než polovina rodičů si zjistila buď od trenérů, nebo na stránkách klubu informace a mohla tak kalkulovat i s dalšími aktivitami podle toho, jak se jim podmínky jevily.

18. Když je vaše dítě nominováno na soutěžní turnaj ve florbalu:

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

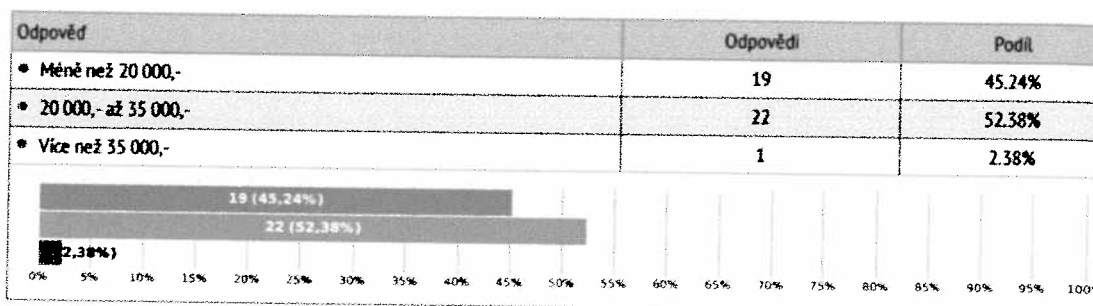

Tabulka 18 Výsledky k otázce č. 18

Komentář k výsledkům: Naprosto jednoznačná odpověď na otázku. Z této odpovědi by mělo být patrné, jak je pro respondenty důležité, aby jejich dítě v aktivitě podávalo výsledky a užilo si ji. Když se ale vrátíme k otázkám o plánování a prioritách, zjistíme, že tato jednoznačnost není pravdivá a odpověď je zavádějící. V obou případech odpovídali rodiče v rozmezí jedné pětiny a jedné čtvrtiny, že rodina je prioritní nad turnajem a dítě má prioritní jinou aktivitu.

19. Odhadněte, jak vysoký je roční finanční podíl z rodinného rozpočtu na volnočasové aktivity jednoho dítěte:

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

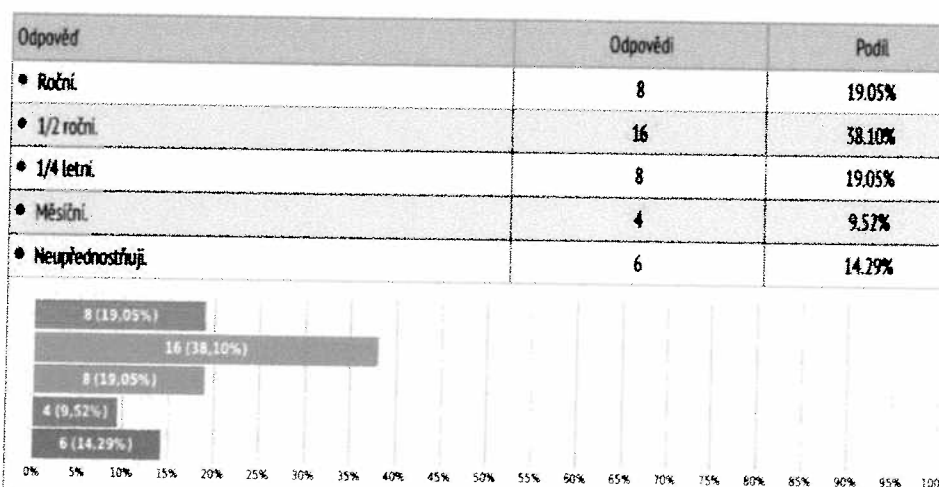

Tabulka 19 Výsledky k otázce č. 19

Komentář k výsledkům: Odhad ročních nákladů na aktivity dítěte se ve většině případů pohybuje na výši 20 000 Kč - 35 000 Kč. Toto je dáno i poměrem respondentů. V kategorii starších žáků je více respondentů a náklady na florbal a další aktivity se s věkem dětí zvyšují. Jeden respondent vydá na aktivity více jak 35 000 Kč ročně. Méně než 20 000 Kč pak ročně vynaloží zhruba 45% dotazovaných. Ve většině případů však otázka koresponduje s výše uvedenou otázkou o prioritní aktivitě. Můžeme se tedy domnívat, že nejvyšší část ročních nákladů na aktivity dítěte jde právě na florbal.

20. V jaké časové ose by vám vyhovovalo platit klubové příspěvky?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

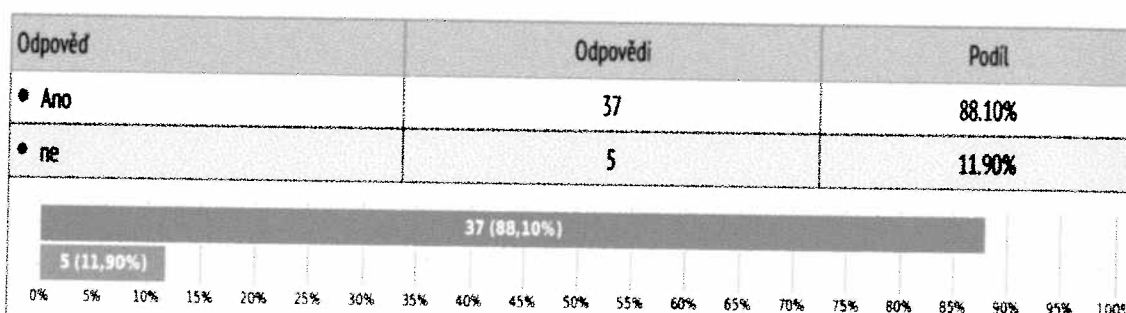

Tabulka 20 Výsledky k otázce č. 20

Komentář k výsledkům: Tato otázka je velmi probírána i na společných akcích, kde se rodiče potkávají, a to jak na turnajích, tak na společných klubových akcích. Klub vyžaduje roční platby a z grafu je patrné, že převládají platby půlroční a to o celou polovinu. Roční platby vyhovují stejnému počtu respondentů jako platby čtvrtletní. Šest respondentů žádnou časovou mez platby neupřednostňuje a čtyři respondenti by platili příspěvky v měsíčních cyklech. U těchto respondentů si myslím, že se jedná o nově příchozí, kteří by raději chtěli nejprve vidět, jaké předpoklady má jejich dítě k tomuto sportu a nemuseli by platit celou sezonu předem s rizikem, že jejich dítě u dané aktivity nevydrží.

21. Jste informováni o bonusech, které AC SPARTA florbal nabízí?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

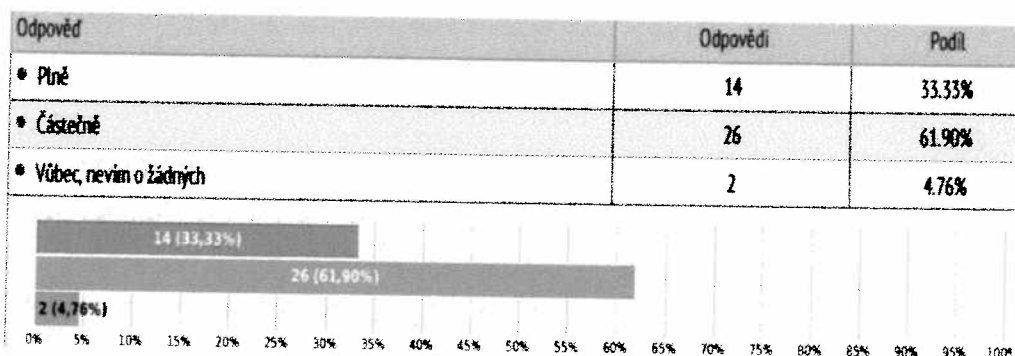

Tabulka 21 Výsledky k otázce č. 21

Komentář k výsledkům: Na tuto otázku odpovědělo záporně pět respondentů, z čehož se dá předpokládat, že tito rodiče nechodí na schůzky pořádané trenéry či klubem. Stejně tak nenavštěvují klubové stránky a většinu klubových informací tak nechávají řešit svoje děti, které mají na stránkách vlastní sekci. Zbylí respondenti odpověděli kladně a dá se předpokládat, že jejich kladná odpověď souvisí i s kladným přístupem k aktivitě dítěte.

22. Využíváte bonusy, které klub AC Sparta florbal nabízí?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

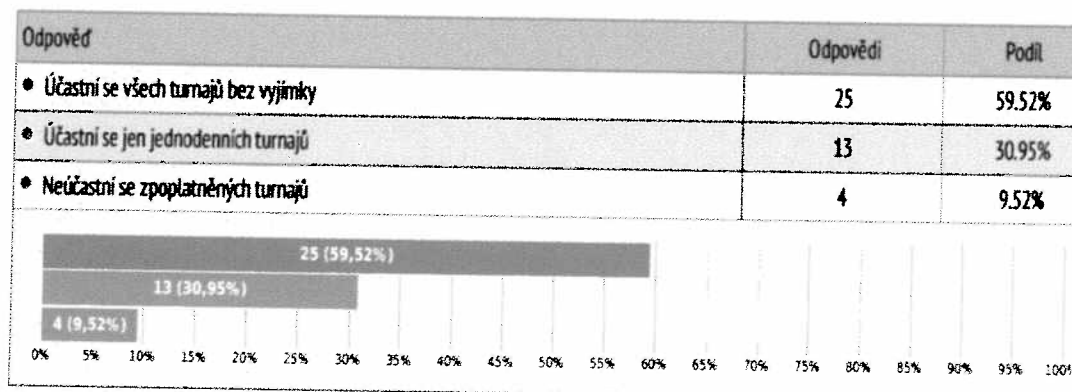

Tabulka 22 Výsledky k otázce č. 22

Komentář k výsledkům: Tato otázka navazuje na předchozí a je z ní vidět rozdíl v odpovědích. Více než polovina respondentů využívá částečně bonusy nabízené klubem, což je velice pravděpodobná odpověď. Plně využívat bonusy je velice náročné z hlediska času a využívá je jedna třetina dotazovaných. Jedná se o slevy na zboží, účast dětí na pořádání zápasů vyšších kategorií a také volné vstupenky na ligové zápasy „A“ týmu. V návaznosti na předchozí otázku, kde 5 respondentů odpovědělo, že není informováno o bonusech, je zajímavé, že pouze 2 respondenti bonusy nevyužívají.

24. Jezdí vaše dítě na mimosoutěžní (vícedenní) sportovní turnaje v rámci ČR, na kterých se platí startovné, ubytování a stravování?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

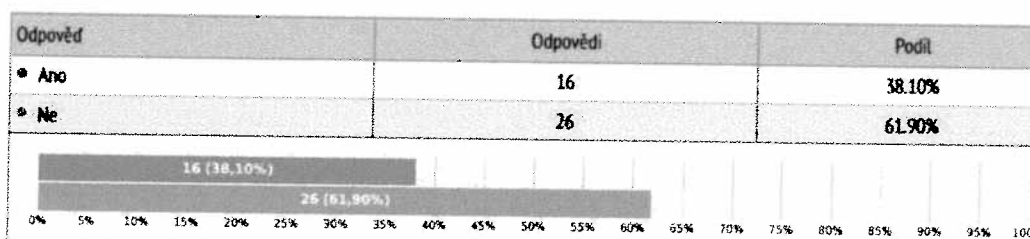

Tabulka 23 Výsledky k otázce č. 23

Komentář k výsledkům: Jak můžeme vidět na přiložené tabulce, většina dětí se účastní turnajů bez výjimky, menší část se pak účastní jen jednodenních - soutěžních turnajů. Dalším aspektem je i věk v kategorii elévů. Na vícedenní turnaje jezdí jen děti starší, tzn. ty, které v aktuální sezóně postoupí o věkovou kategorii výš. S tím souvisí i odpověď, kdy se dítě neúčastní zpoplatněných turnajů. Zde jde nejspíše o nováčky v kategorii elévů, kteří ještě ani neměli šanci hrát jakýkoliv turnaj.

24. Jezdí vaše dítě na vícedenní florbalové turnaje do zahraničí?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

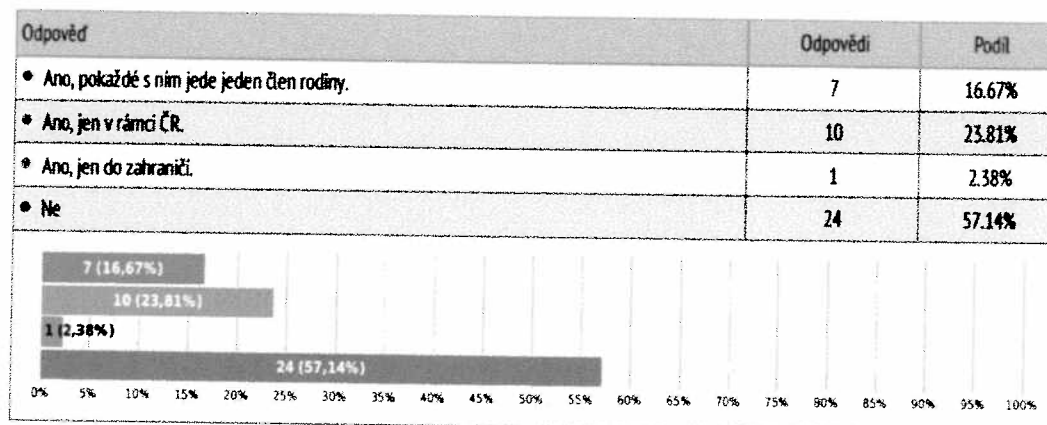

Tabulka 24 Výsledky k otázce č. 24

Komentář k výsledkům: U této otázky je třeba vzít v potaz také ekonomickou stránku rodiny a celkovou organizační náročnost. Rodiče jsou o těchto turnajích informováni s časovým předstihem, musí se rozhodnout a předběžně potvrdit účast. Na základě toho se pak podle počtu dětí sestavují týmy. Na těchto turnajích jsou věkové hranice v nižších kategoriích širší a lze zde i uplatnit výjimku. Po předběžném potvrzení pak musí zaplatit zálohu a doplatek se uhrazuje několik dní před odjezdem. Je možné se domnívat, že i z těchto důvodů odpověděla většina respondentů, že svoje dítě do zahraničí neposílá. V kladných odpovědích pak musíme přiznat větší počet rodičům starších žáků. Elévům je spíše umožněno doplnit řady v týmu mladších žáků.

25. Jestliže vaše dítě jezdí na mimosoutěžní sportovní turnaje ve florbalu v rámci ČR či do zahraničí, doprovázíte jej i za podmínek, které to přináší (např.: zvýšení finančních nákladů, spaní ve školních třídách apod.)?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

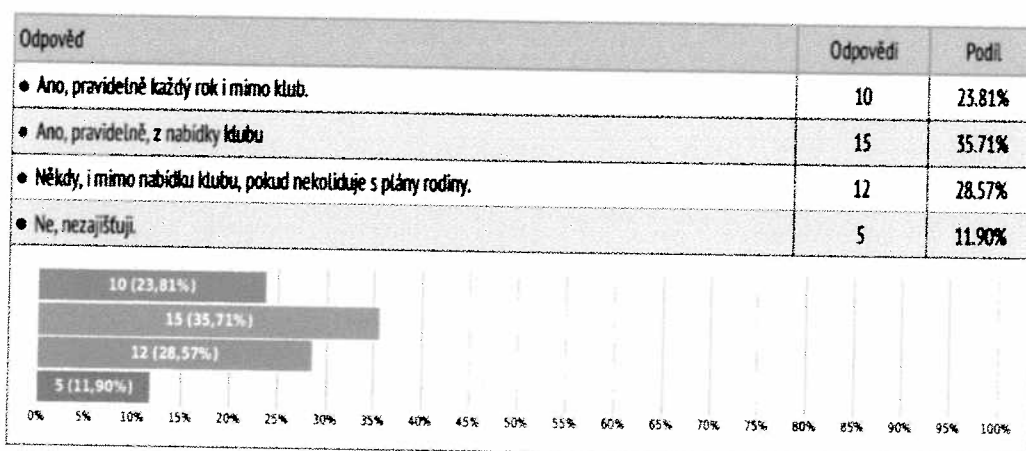

Tabulka 25 Výsledky k otázce č. 25

Komentář k výsledkům: Nadpoloviční většina odpovědí ukazuje na to, že rodiče s dětmi na vícedenní turnaje nejedí, tedy je nedoprovází. Znovu se můžeme klonit k názoru, že rozhodující roli zde hraje ekonomická stránka a v některých případech snad i to, že starší dítě by se mohlo za doprovod stydět. Pětina rodičů je rozhodnuta doprovodit své dítě nebo děti jak v rámci republiky, tak do zahraničí a akceptovat i náklady. Čtvrtina pak uvádí, že své dítě doprovází jen na turnaje v rámci republiky. I tady je patrné, jakou měrou se podílí věkový rozdíl obou kategorií na výsledku dotazování. S odkazem na otázku č. 15 se lze domnívat, že počet kladných odpovědí se shoduje s počtem respondentů odpovídajících za elévy.

26. Zajišťujete volnočasové aktivity vašeho dítěte k zlepšení jeho výkonu? Např.: přípravné kempy, soustředění, apod.

Výběr z možností, více možných, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

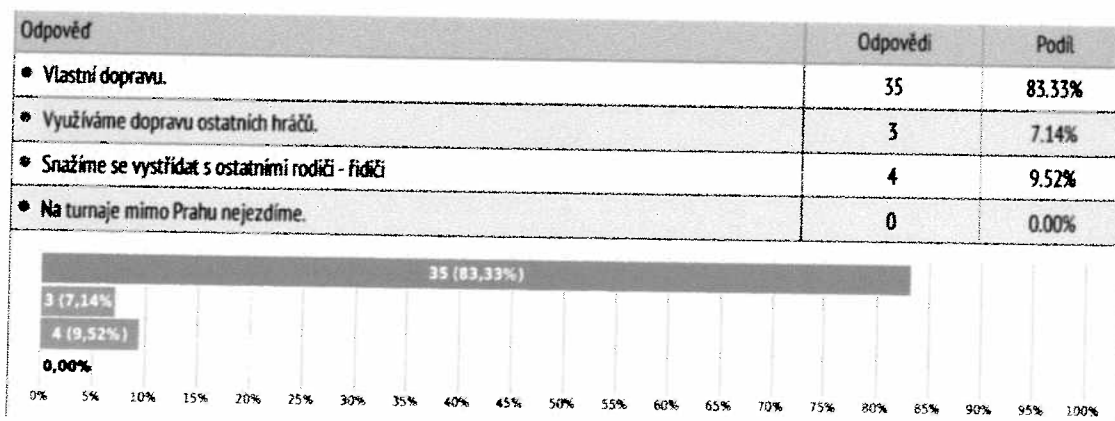

Tabulka 26 Výsledky k otázce č. 26

Komentář k výsledkům: Letní přípravy pořádané klubem se podle výsledků účastní naprostá většina odpovídajících. Polovina z nich je ochotna zajistit přípravný kemp ještě i mimo nabídku kempu pořádaného klubem. Klub se mimo přípravu na sezonu na těchto kempech snaží i stmelit kolektiv a na kemp jezdí všechny kategorie od přípravky až po starší žáky společně. Mimo nabídku klubu jsou pak kempy pořádané unií a také příměstské florbalové tábory pořádané školami. Rodiče tak mohou využít i tyto nabídky a z uvedené tabulky je patrné, že polovina z nich tak činí.

27. K dopravě na turnaje mimo Prahu volíte:

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

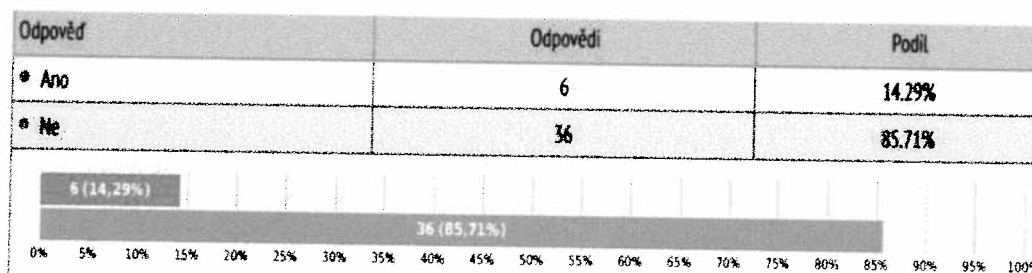

Tabulka 27 Výsledky k otázce č. 27

Komentář k výsledkům: Vlastní dopravní prostředek k cestě na turnaj mimo Prahu používají skoro všichni dotazovaní. Tento výsledek koresponduje i s otázkou plánování volna o víkendech a podřizování se hracím termínům. Tím, že rodina použije vlastní dopravu, má větší možnost přímo po turnaji uskutečnit svůj víkendový plán. Z další odpovědi se dá odvodit, že se respondenti opravdu snaží vystřídat s ostatními rodiči v dopravě dětí na turnaje. Ve třech případech pak rodiče využívají dopravu ostatních. Tady může hrát roli několik aspektů a to kupříkladu, že rodina nevlastní automobil nebo řidičské oprávnění, práci o víkendech anebo nechává průběh aktivity jen na dítěti – v případě starších žáků.

28. Motivujete své dítě odměnou za výkon při soutěžním turnaji ve florbalu?

Výběr z možností, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

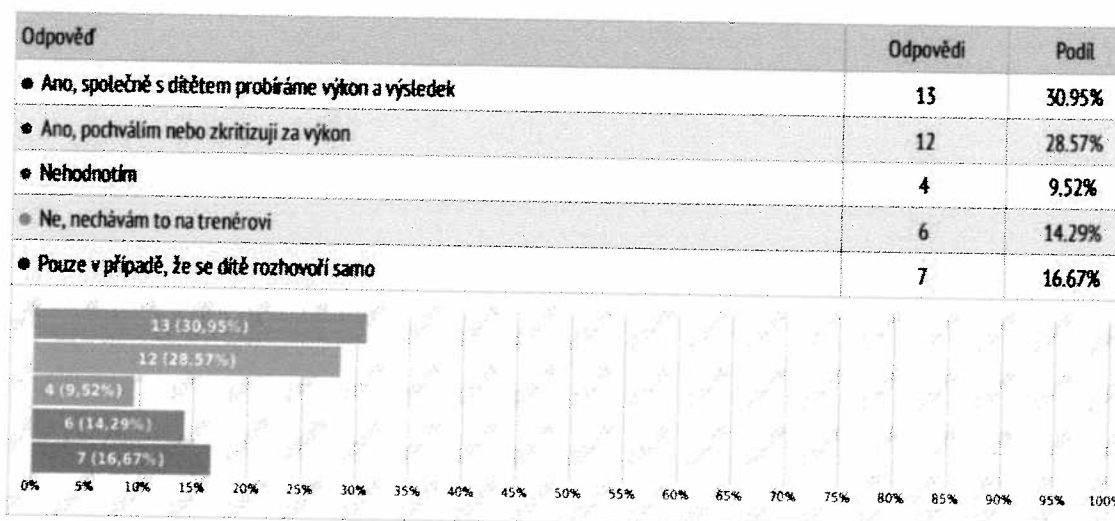

Tabulka 28 Výsledky k otázce č. 28

Komentář k výsledkům: Otázka motivace dítěte formou odměny dopadla dle očekávání. Pokud v předešlých otázkách odpovídali na aktivitu dítěte rodiče pozitivně, nemají potřebu dítě motivovat odměnou za výkon v utkání. Motivací pro dítě už je sama nominace a následná účast na turnaji či utkání. Na druhou stranu je třeba uznat, že podle tabulky každá šestá rodina nebo rodič své dítě odměnou motivuje, což není zanedbatelný počet a na ostatní děti tato skutečnost nemusí dobře působit a mohou se snažit své rodiče v tomto ovlivňovat. Můžeme brát i motivaci ve stylu výletu nebo návštěvy kina či jiné zábavní akce, předem rodiči plánované právě na dobu po turnaji.

29. Hodnotíte svoje dítě za výkon po zápase nebo turnaji ve florbalu?

Výběr z možností, více možných, zodpovězeno 42x, nezodpovězeno 0x

Tabulka 29 Výsledky k otázce č. 29

Komentář k výsledkům: Nadpoloviční většina rodičů se svými dětmi jejich výkon po utkání hodnotí. A to jak kladně tak i kriticky. Z výsledků si můžeme povšimnout zájmu rodičů o aktivitu a výkon dítěte. V této otázce musíme dle porovnání s výše uvedenými otázkami poukázat na fakt, že hodnocení připadá spíše na rodiče elévů než na rodiče starších žáků. Sedmina odpovědí upřednostňuje hodnocení výkonu trenérem. Tento styl odpovědi se dá právě přisoudit rodičům starších žáků, kteří tak často na utkáních nejsou a tak nemohou dítě hodnotit. Zvláštní skupinou jsou rodiče, kteří hodnotí výkon svého dítěte v případě, že se ono rozhovoří o výkonu samo. Tak se podle grafu zachová každá šestá rodina. Toto můžeme přisuzovat jak nezájmu rodiče o aktivitu. Zároveň to může být snaha rodiče nechat dítěti prostor k sebehodnocení, případně k sebekritice.

11 Shrnutí výzkumné části

Volný čas a s ním spojené aktivity jsou nedílnou součástí dnešního života. S volnočasovými aktivitami se setkává dítě již v raném věku ve školce v podobě kroužků uměleckých, vzdělávacích, rukodělných a sportovních. Na tyto kroužky pak navazují aktivity provozované na základních školách. Rodina tak dostává možnost volby mezi volnočasovými aktivitami provozovanými vzdělávacími institucemi, školka, škola nebo si volnočasovou aktivitu pro dítě vyhledá sama.

Většina rodin se na základě výsledků prováděného výzkumu přiklání k názoru, že dítě by si mělo aktivitu vybrat samo, ale nemělo by mít aktivit moc. Je třeba také přihlídnout jak finanční otázce, tak také k fyzické a psychické vyzrálosti dítěte. Je dobré dětem částečně zorganizovat jejich volný čas. V plánování volného času by mělo být i čas na setkávání s vrstevníky mimo klub, se spolužáky, kamarády a rodinou.

Ze statistiky výzkumu dále vyplývá, že většina vybírala aktivitu pomocí přátel a známých, u kterých zároveň čerpala informace.

Rodiče také musí při volbě aktivit počítat se svojí ekonomickou stránkou a nastavit si svůj rodinný rozpočet tak, aby aktivity dítěte či dětí ekonomicky unesli. Finanční stránka aktivit je jejich nedílnou součástí, neboť valná většina aktiv je zpoplatněná. Rodiny tak musí počítat s platbou příspěvků, s náklady na cestování, nákupem sortimentu spojeného s aktivitou a to vše se s věkem dětí provozujících danou aktivitu zvyšuje. Výzkumem jsem zjistila, že dotazované rodiny utratí za rok v průměru 20.000 – 35.000 Kč za aktivity dětí. Největší finanční zátěž pro rodinu je spjata s platbou ročních příspěvků. Ty se platí jednorázově na celou sezónu. Pro rodiny z nižším příjmem, nebo s více členy v klubu je připravena možnost si platby rozložit. To znamená, že platba je rozdělena na čtyři splátky ve čtvrtletí. Z dotazníku jsem dále zjistila, že většině respondentů by vyhovovaly půlroční platby. Osobně bych se přikláněla k čtvrtletnímu platebnímu cyklu. Takto nastavené platby by mohly být připraveny pro mladší skupiny. Důvodem by mělo být to, že rodiče předem neví, zda tento sport bude chtít jejich dítě provozovat, a nebo rodiče sami nebudou chtít aby jejich dítě bylo takto zatěžované. Klub také pro své členy připravil odměny za včasnou platbu nebo přivedení nového člena do klubu. Tato odměna spočívá v procentuální slevě při nákupu v klubovém florbalovém obchodě, kde má ještě každý aktivní hráč vlastní slevu.

Dále mne výzkum doložil, že většina rodin dopřává dětem více než jednu aktivitu a ve většině případů je to aktivita doplňková, to znamená, že není prioritní.

Rodina musí také zvláště plánovat aktivity na společně trávené víkendy, do kterých může právě aktivita zasáhnout. Zde se rodiče musí rozhodnout, čemu dají přednost a jak to ovlivní dítě. Stejný problém pak může nastat u plánování dovolených. V mém výzkumu jsem došla k zjištění, že většina rodin obětuje většinu volného času právě aktivitám dětí a jsou ochotny přizpůsobit jim i svůj volný čas.

V mnoha případech jsou dle mého výzkumu rodiče sportovně založení, jsou schopni se svými dětmi diskutovat nad jejich výkony a stejně tak je motivovat. Doprovází svoje potomky na tréninky a utkání, jezdí s nimi na turnaje v rámci republiky, ale někteří i do zahraničí. Zde usuzuji, že pro takto založenou rodinu je přirozené vybírat sportovní aktivity. Jak ale oslovit rodiče, kteří v dětství nesportovali a nesportují ani nyní? Pro většinu rodičů bylo v jejich mládí zvykem jít po škole ven. S rozšířením přístupu k počítačům a masmediím tento zvyk u dnešních dětí slábne a většina z nich tráví čas u televize nebo počítačů. To vede k dnes často diskutovanému problému dětské obezity. Proto by tato otázka měla být i úlohou pro pedagogy na školách, aby připomínali rodičům nutnost správného aktivního trávení volného času. Každá výchovná instituce by si měla stanovit program pro aktivní vyplnění volného času svých studentů a seznámit s ním rodiče. Tak by se dalo předejít tomu, že nesportující či aktivně nežijící rodiče by svoje děti do programu zařadili až sami nebo na doporučení instituce.

Skutečnost, že dotazník nevyplnila jedna třetina z celkového možného počtu, mohla v některých případech ovlivnit výsledky tohoto výzkumu.

12 Návrh sportovní náplně

Nyní se v této práci vrátím k jejímu cíli. Tím cílem je, po zjištění vlivu sportovní aktivity dítěte na rodinu stanovit jeho možnou sportovní náplň. Budu vycházet z předpokladu, kterým je, že prioritní sportovní volnočasovou aktivitou dítěte či dětí rodičů dotazovaných v praktické části méj práce, je florbal.

Florbal, jako kolektivní hra, je dobrý pro zlepšování kondice, motoriky a příznivě působí na oběhový a dýchací systém. Tím, že se jedná o kolektivní hru, prohlubuje u dětí i sociální dovednosti. Děti se zde naučí kolektivnímu myšlení, ztotožní se se skupinou (týmem) a jsou více komunikativní.

Elékové mají tréninky 3× týdně a to v pondělí, úterý a čtvrtek od 15:30 do 17:00. Mají tedy na další aktivity volné dny středy a pátky. Starší žáci mají tréninky 4× týdně a to v pondělí, úterý, čtvrtek a pátek od 17:00 do 18:30. Tedy mají volný den jen ve středu..

Do tréninkového programu je zařazena jednu hodinu týdně atletickou hodinu pro

kompenzaci jednostranné zátěže dětí. Při této hodině Elévové procvičují koordinaci těla a techniku běhu u starších žáků je hodina zaměřena na posilování těla a zvýšení kondice. Možnou alternativou by mohl být dvakrát měsíčně návštěva plaveckého bazénu. Sportovní trénink se zaměřuje jak na rozvoj fyzické stránky dítěte, tak i stránky psychologické a sociální.

Florbalový trénink je svým způsobem úzce zaměřená činnost. Dochází při něm k jednostrannému zatěžování pohybového aparátu dítěte. Jednostranné zatížení může někdy způsobit velmi vážné zdravotní komplikace. Je proto velmi důležité dbát na rovnoměrné zatěžování organismu, a to formou různých kompenzačních cvičení nebo různých doplňkových sportů a aktivit. Snaha o všestranný pohybový rozvoj by měla být stěžejním úkolem tréninku dětí.

Při výběru vhodné volnočasové aktivity také musí rodiče spolu s dítětem přihlídnout k jeho zdravotnímu stavu a také k jeho fyzické kondici.

Dobře zvolená aktivita by tak měla být pro dítě přiměřeně fyzicky náročná, měla by naplňovat funkci psychologické a fyzické relaxace a rovnoměrně zatěžovat celé tělo a působit i kompenzačně na každodenní činnost dítěte. Kompenzovat tedy každodenní pobyt ve škole pohybovou činností.

Je ale třeba připomenout, že správně rozložené aktivit, dítě nezatíží tolik jako jedna aktivita. Vzhledem četnosti tréninků je volný čas dětí časově omezen jen na určitý den či hodiny. Pokud by dítě a rodič chtěl, aby dítě navštěvovalo více aktivit je možnou alternativou k návštěvě jiné aktivity vynechání jednoho tréninkového dne nebo ji navštěvovat před či po florbalovém tréninku.

Správnou volbu aktivit hodně ovlivňuje zdravotní stav dítě, jeho fyzická zdatnost, odolnost a sociální integrace. Další a nedílnou součástí výběru aktivit je ekonomický a sociální faktor.

Pokud mám stanovit doplňující volnočasovou aktivitu k prioritní sportovní aktivitě dítěte je to aktivita o které píše Perič v knize Sportovní příprava dětí. Tato aktivita vyrovná fyzickou zátěž dané sportovní aktivity a to tak, aby dítě nebylo zatěžováno jednostranně. Při trénincích je snaha pracovat s dětmi komplexně a jednostranně je nepřetěžovat, ale každý sport má svá specifika, která mohou vést k přetěžování částí těla a vzniku následné dysbalance. Ta není na první pohled patrná a nebývá obvykle akutní, ale může se projevit v pozdějším sportovním věku a může vést až k chronickým bolestem a konci sportování. Proto je tedy dobré zvolit jako doplňující aktivitu pro dítě právě sportovně pohybovou, která bude jednostranné zatížení kompenzovat.

Existuje velký rozdíl v době, četnosti a druhu zařazené doplňkové činnosti. Tento rozdíl je dán věkem sportovce a také jeho výkonnostním stupněm. Doplňkové aktivity by měli zároveň plnit úlohy v rozvoji trénovanosti, psychické relaxace a regenerace.

Kompenzační cvičení jsou souborem jednoduchých cviků v jednotlivých cvičebních polohách, které kompenzují nerovnoměrné zatížení svalových skupin. Jejich cílem je správné držení těla a zabránit nebo zmírnit svalové disbalance.

Regenerační cvičení bývají nízkointenzivní, měla by být odlišná od speciálních pohybových cviků a měla by podporovat zotavné procesy a zároveň plnit funkci aktivního odpočinku.

Doplňkový sport k florbalu jako dominantní sportovní aktivitě je tedy třeba zvolit tak, aby při doplňkové aktivitě byla zatěžována méně využívaná část těla dítěte. (Perič, 2012)

Pokud tedy mám stanovit vhodnou doplňkovou sportovní aktivitu dítěti hrajícímu aktivně florbal je to aktivita spojená s míčovými hrami a zejména pak všestranná atletika.

Z mého dotazníku vyplynulo, že pravidelně začínají děti trénovat mezi 7. a 10. rokem. Pro tyto věkové kategorie je důležité se všestranně rozvíjet a tak vezmu-li v úvahu konkrétně tréninkové jednotky dětí v klubu AC Sparta další sportovní aktivitu bych nedoporučovala. Záleží zde i na celkové vyspělosti jedince a i na jeho zájmu o aktivity, ale doporučila bych spíše aktivitu vzdělávací nebo relaxační. Klub tím, že do tréninku zařazuje i koordinační atletický trénink alespoň částečně redukuje jednostranné zatížení a tak přetěžovat dítě další sportovní aktivitou právě v tomto věku se mi jeví jako ne zcela vhodné.

13 Seznam literatury

- 1) ČÁP, Jan. 1993, 415 p. *Psychologie výchovy a vyučování*. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, Děti a sport. ISBN 80-706-6534-3.
- 2) HÁJEK, B. et al. 2008, 239 s. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. 1. vyd. Praha: Portál, ISBN 978-80-7367-473-1
- 3) HOFBAUER, B. 2004. 176 s. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, ISBN 80-7178-927-5
- 4) KRAUS, B. 2008. 215 s. *Základy sociální pedagogiky*. 1. vyd. Praha: Portál, 215 s. ISBN 978-80-7367-383-3
- 5) LOVASOVÁ, L. 2006, 32 s. *Rodinné vztahy*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, ISBN 80-86991-66-0
- 6) MATOUŠEK, O., PAZLAROVÁ, H. 2010. 184 s. *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*. Praha :Portál, ISBN 978-80-7367-739-8 (brož.)
- 7) PÁVKOVÁ, J et al. 2002, 231 s. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. 3. vyd. Praha: Portál, ISBN 80-7178-711-6.
- 8) PELÁNEK, R. 2008. 205 s. *Příručka instruktora zážitkových akcí*. 1. vyd. Praha: Portál, ISBN 978-80-7367-353-6
- 9) PERIČ, T. 2004, 198 s. *Sportovní příprava dětí*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, ISBN 80-247-0683-0
- 10) PERIČ, Tomáš. 2012, 176 s. *Sportovní příprava dětí*. Nové, aktualiz. vyd. Praha: Grada, Děti a sport. ISBN 978-802-4742-182.
- 11) PRŮCHA, J et al. 1995, 292 s. *Pedagogický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál, ISBN 80-7178-029-4.
- 12) SAK, P. 2000. 291 p. *Proměny české mládeže*. 1. vyd. Praha: Petrklíč, ISBN 80-7229-042-8
- 13) SKRUŽNÝ, Z et al. 2005, 115 s. *Florbal: technika, trénink, pravidla hry*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, ISBN 80-247-0383-1.
- 14) SLEPIČKOVÁ, I. 2001, 127 s. *Sport a volný čas adolescentů*. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, ISBN 80-86317-13-7..
- 15) SLEPIČKOVÁ, I. 2005, 115 s. *Sport a volný čas: vybrané kapitoly; učební text pro studenty Fakulty tělesné výchovy a sportu UK*. 2. vyd. Praha: Karolinum, ISBN 80-246-103
- 16) SOMMER, J. 2003, 273 s. *Malé dějiny sportu aneb O sportech našich předků*. 1.

vyd. Olomouc: Fontána, ISBN 80-7336-116-7.

- 17) VÁGNEROVÁ, M. 2000, 126 s. *Psychologie problémových dětí a mládeže*. 1. vyd. Liberec: TU, ISBN 80-7083-378-5
- 18) VÉLE, F. 2006, 375s. *Kineziologie: přehled klinické kineziologie a patokineziologie pro diagnostiku a terapii poruch pohybové soustavy*. 2. rozš. a přeprac. vyd. (v Tritonu 1.). Praha: Triton, ISBN 80-2754-837-9.
1. FROM SALLY S, Harris. *Physical Activity, Sports and the Prepubescent Child* [online]. 2005 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://www.pamf.org/sports/harriss/kidssports.html>
2. *Rodina a děti: Děti: Jak trávit aktivně volný čas?*. *Rodina a děti: Děti: Jak trávit aktivně volný čas?* [online]. Roč. 2009, 02. 09. 2009 [cit. 2013-0825]. Dostupné z [www :http://www.femina.cz/magazin/rodina-a-deti/deti-jak-travit-aktivne-volny-cas.html](http://www.femina.cz/magazin/rodina-a-deti/deti-jak-travit-aktivne-volny-cas.html)
3. "ALL RIGHTS RESERVED. *Florbalový trenér: vše o tréninku florbalu* [online]. Copyright ©, 2014 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://www.florbalovytrenar.cz/>
4. *Olympic.org: Official website of the Olympic Movement* [online]. Copyright ©, 2013 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://www.olympic.org/>
5. LACHENMAIER, Michael. *FLOORBALL DEUTSCHLAND E.V.* [online]. Kiel: Copyright ©, Floorball Deutschland 2013 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://www.floorball.de/>
6. B3NET S.R.O. *Babinet.cz* [online]. Copyright ©, 2000, 2012 [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <http://www.babinet.cz>
7. *Česká florbalová unie* [online]. 2003 - 2014 [cit. 2014-04-04]. Dostupné z: [//www.cfbu.cz/redakcni_system/index.php?static=cfbu/historie/cr](http://www.cfbu.cz/redakcni_system/index.php?static=cfbu/historie/cr)
8. SYROVÝ, Ondřej. *CREATED AND DESIGNED BY. AC Sparta Praha Florba* [online]. Copyright ©, 2011-2012 [cit. 2014-04-04]. Dostupné z: <http://www.sparta-florbal.cz/stranka-1-historie-ac-sparta-praha.html>